

Α

(Ιανουάριος 2011)

Αβάζος[TN]

TKA=3. Οθ. avaz με τις ακόλουθες σημασίες

- Φωνή, κραυγή, ήχος, ηχώ, φήμη
- Ανταλλάγματα (πληθυντικός του ivaz).
- Αντιπάθεια

Αλλά και Αλβ. avaz με τις σημασίες:

- ρεφραίν τραγουδιού, στερεότυπη επανάληψη (νότες μουσικής, γνώμες, ιδέες), χαβάς
- ενοχλητική και επαναλαμβανόμενη συνήθεια, ενοχλητικός τρόπος συμπεριφοράς/εκφράσεως, ελάττωμα.

Δοθέντος ότι το όνομα Avaz είναι εν χρήσει στην Τουρκία (6 στον ΤΚΚΕ), η Οθωμανική προέλευση ενισχύεται με πιθανώτερη (αλλά όχι μόνη) ερμηνεία το Αβάζος=φωνακλάς ΤΚΑ=7, 16. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ havan= άπιστος, δόλιος. Ατυχώς γι' αυτόν αλλά και για μάς τα πράγματα περιπλέκονται διότι:

Αβάνης[TN]

Αβανίδης

(1) Στον ΤΚΚΕ βρισκουμε 17 Avan, 6 Avanoğlu, 3 Havan, και 0 Havanoğlu ενώ το όνομα Χαβάνης απαντάται 10 φορές στον ΤΚΑ. Το Αβάνης λοιπόν μπορεί κάλλιστα να προέρχεται από το Τρκ. Avan το οποίο δεν δείχνει να είναι ορθογραφικό σφάλμα

(2) Η Ελληνική γλώσσα έχει τις λέξεις αβανιά (βλάβη, ζημιά/ διαβολή, συκοφαντία, κακολογία/ στενοχώρια, συμφορά, κακοτυχία, περιπέτεια) και αβάνης (συκοφάντης). Μερικοί ετυμολογούν το αβανιά από το Ιταλ. anania, άλλοι από το Αραβικό havan=άπιστος, δόλιος. Η λέξη anania απαντάται και στα Ισπανικά, στα Πορτογαλλικά, και στα Γαλλικά (ananie). Σύμφωνα με το [DEO] η λέξη προέρχεται από το Τρκ havân(=περιφρόνηση, ενόχληση, καταδυνάστευση, καταπίεση, επιβολή, τιμωρία, απάτη) όρος που αναφερότανε στην υπερβολική φορολογία των Χριστιανών εμπόρων (από τους Οθωμανούς). Το [DEO] ετυμολογεί το havân από το Εβραϊκό IVEN και το Αραβικό ODVANON που έχουν την έννοια της μεγάλης/κατάφωρης/πασιφανούς αδικίας.

(3) Τα Οθωμανικά λεξικά αποδίδουν το havan είτε ως γουδί/όλμος είτε ως λιοντάρι (κυριολεκτικά η μεταφορικά – γενναίος, ήρωας-)

(4) Τα Οθ. havene ήταν ο πληθυντικός του hain το οποίο σημαίνει (α) προδότης, απατηλός, άπιστος (σε σύζυγο), αγνώμων, πονηρός/ κακών προθέσεων. Είναι το πλησιέστερο εύρημά μου στο havan=άπιστος, δόλιος των ετυμολόγων. Ο [İZE] ετυμολογεί το hain από το Αρ. hiyâne, αυτό(ς) που προξενεί τη μείωση, τη σμικρυνση το χάλασμα/κατεδάφιση/ερείπωση/καταστροφή, τον όλεθρο/συμφορά.

(5) Τα Οθ. είχαν τη λέξη anan με τις έννοιες

- Υπηρέτες, βοηθοί, ακολουθία, σωματοφυλακή
- Ψευτονταής, κτηνώδης τύπος και στην Αρχαϊκή Τρκ. αστυνόμος, δήμιος
- Μεσήλιξ (γυναίκα, θηλυκό ζώο, π.χ., γελάδα)

αλλά και τη λέξη ananis, πληθυντικό του ânis= ανύπαντρη και μεσήλιξ, γεροντοκόρη, γεροντοπαλλήκαρο.

(6) Στην Τουρκία χρησιμοποιούνται τα τοπωνύμια Avan (1), Avanos(2), και Avanoğlu(2). Το ένα από τα δύο Avanos (Άβανος για τους Καππαδόκες) είχε Ελληνικό πληθυσμό και βρίσκεται κοντά στη Σινασό (σήμερα MustafaKemalpaşa). Το άλλο Avanos βρίσκεται κοντά στην Τραπεζούντα.

Σε γενικές γραμμές το Αβάνης από την αβανία, απο την Οθ. φορολογική πολιτική, από (κάποια) σημαντική ρίζα δείχνει η πιο πιθανή προέλευση αλλά δεν αποκλείεται και το Αβάνης από το Τρκ. Anan, πιθανώτατα με την έννοια του τραμπούκος, αλήτης, ψευτονταής, κ.τ.τ.

TKA=0,9 με μία και μόνο αναφορά στο Αβαράς από το διαδίκτυο (κατάλογος βιβλιοθήκης Λιβαδειάς). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το περσογενές Τρκ. avare=αργόσχολος, άεργος, σουλατσαδόρος. Η παρουσία του ονόματος Avare στον ΤΚΚΕ ενισχύει την ετυμολογία [ΔΤ] αλλά στον ΤΚΕ υπάρχουν και δύο Avara. Η Οθ. λέξη anara σήμαινε (1) μέρος μηχανής που ξεβιδώθηκε, που δεν δουλεύει σωστά, που γυρίζει στον αέρα και δεν παράγει έργο (2) (στα Επαρχιακά) άχρηστος, μη παράγων έργο, αναποτελεσματικός. Σε τελική ανάλυση οι δύο λέξεις είναι σχεδόν ταυτόσημες και έχουν την ίδια ρίζα. Οπότε ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξει ανάμεσα στο avare και στο anara κατά το δοκούν.

Αβαράς
Αβαράκης

Αβάρετος[TN] ΤΚΑ=2. Λέξη αβάρετος (α+βαρετός)=(1) άοκνος, εργατικός (2) αυτός που δεν είναι βάρος, δεν ενοχλεί αλλά και αβάρετος από το α+βαρητός= (1) ατραυμάτιστος, μή πληγείς (2) μη κτυπηθείς (π.χ., αβάρετο γάλα) (3) ο μή πλήξας (...ο ήλιος ήταν αβάρετος... οι ακτίνες του δεν είχαν πλήξει...), (4) (γι ώρα) λίγο πριν χτυπήσει η ώρα (..ήταν 11 αβάρετες όταν ...) [ΔΔ]. Από όλα αυτά το πιο πιθανά δείχνουν να είναι τα άοκνος, αλώβητος, μη ενοχλητικός

Αβαρικιώτης[TN] ΤΚΑ=14. Χωριό Αβαρικός στη Θεσπρωτία, πάλαι ποτέ μέρος του Σουλίου.

Αβδαλάς[TN] ΤΚΑ=23. Στα Οθ. abdal σήμαινε (1) Τύπος Δερβίση (2) μέλος ημινομαδικής φυλής στην Τρκ. που συχνά ζούσε παίζοντας μουσική σε γάμους και παρόμοια (3) το ίδιο όπως arpdal=arptal= βλάκας ηλίθιος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 4 Abdal, 1 Arpdal, και 1 Arptal. Παρατηρούμε όμως ότι Abd στα Οθ. και στα Αραβικά σημαίνει σκλάβος, υπηρέτης και είναι πρώτο συνθετικό πολλών ονομάτων με δεύτερο συνθετικό συχνά επίθετο του Θεού. Π.χ., Abd al Aziz, Abd al Malik, Abd Allah, Abd Al Ala, που σημαίνουν, αντίστοχα, υπηρέτης του ισχυρού, του βασιλιά, του Θεού, του ευγενούς/εξόχου (το συνθετικό Ala το βρίσκουμε και στο όνομα Ala al Din=Aladdin). Το αποτέλεσμα είναι ότι οι Μουσουλμάνοι χρησιμοποιούν σαν κύρια ονόματα τα Abdel, Abdal και Abdul με τη γενική έννοια αυτού που υπηρετεί το Θεό και πιο συγκεκριμένες έννοιες όπως το abdal= θρησκευόμενος/ τύπος Δερβίση και το Οθ. abdal= αγαθός μέχρι βλακείας. Ο ΤΚΑ περιλαμβάνει 25 ονόματα του τύπου Abdalla (συντριπτική πλειοψηφία), Abdala, Αμπνταλά, Αμπνταλλά, και Αμπνταλάτζε. Δημιουργείται λοιπόν το ερώτημα αν το Αβδαλάς είναι παραλλαγή του ονόματος Abdal= Θεόδουλος η του χαρακτηρισμού abdal= βλάκας. Ο ΤΚΑ περιλαμβάνει και το όνομα Απταλίδης (ενας και μόνο) προφανώς από το arptal=ηλίθιος. Σημειώνουμε ότι τα abdal και budala έχουν την ίδια Αραβική ρίζα.

Αβδε(λ)άς
Αβδε(λ)λής
Αβδε(λ)λίδης ΤΚΑ=27, 6, 16. Παρατηρούμε ότι στον ΤΚΑ δεν υπάρχει ούτε ένας Αβδελλάς αλλά υπάρχουν 5 στον ΤΚ Θεσσαλονίκης όπου η γραφή με δύο λ είναι πιο κοινή. Οι βδέλλες η αβδέλλες εχρησιμοποιούντο για αφαιμάξεις και αβδελλάς ήταν ο αντίστοιχος επαγγελματίας. Κατά σατανική(;) σύμπτωση η Ελευθεροτυπία (29/3/2005) αναφέρεται σε κάποιον Αβδελίδη κατηγορούμενο για αφαιμάξεις από το παγκάρι της Αγίας

Αβενίδης[TN]

Παρασκευής Τεμπών. Κοινότητα Αβδέλλα στα Γρεβενά (ιστορικό βλαχοχώρι, Lara στα Οθ.) και χωριό Αβδέλλας στην Κρήτη. Βλέπε και το όνομα Αβδαλάς και ιδιαίτερα το όνομα Abdel σαν πιθανή ρίζα του Αβδελάς.

TKA=1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. *avene* το οποίο αποδίδει ως αντάρτες επαναστάτες ενώ τα λεξικά μου το αποδίδουν ως βοηθοί, συνεργοί. Το *avene* είναι ο πληθυντικός του Οθ. *avne*=(1) βοηθός, υπηρέτης (2) φρουρός, οπλισμένος ακόλουθος, εκτελεστής [RT]. Η Οθ. είχε και τη λέξη *âven*= πολύ ήρεμος, πάρα πολύ γαλήνιος [RT]. Από τα [Aven, Avene, Avn][,oɣlu] μόνο το *Avenoɣlu* υπάρχει στον ΤΚΚΕ. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε το όνομα *Aven* (π.χ., τον Mustafa Aven, φοιτητή στο πανεπιστήμιο Dicle, Diyarbakir). Σε τελική ανάλυση νομίζω ότι αν κρατήσουμε την ετυμολογία του [ΔΤ] θα πρέπει να πάμε στο Οθ. *avne* με την έννοια του [RT]. Αλλως πως έχουμε το *âven* η ίσως μια μη-Τουρκική ετυμολογία. Βλέπε Αμπράσης.

Αβράς

Αβράσης

Αβράσογλου

Αβράτος[TN]

Αβράτογλου

TKA=0,7. Σύμφωνα με τον [MT] το Αβράτος είναι το Αβράσογλου μετά την αποκοπή του «ογλου». Πιθανόν, αλλά αυτό δεν εξηγεί το Αβράτογλου (επαναφορά του ογλου;) ούτε το γεγονός ότι το όνομα Αβράτος δεν υπάρχει ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο. Στον ΤΚΚΕ τα ονόματα *Anr(a/e)t* και *Anr(a/e)toɣlu* δεν υπάρχουν και οι μόνοι Αβράτογλου στο διαδίκτυο είναι Ελληνες. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] το όνομα προέρχεται από το Τρκ. *avrat*=γυναικεία όργανα. Σωστό μεν, ελλιπές δε. Σύμφωνα με τον [RT]:

- (1) *avrat*= (α) γυναίκα και (β) σύζυγος. Χρησιμοποιούνταν σε διάφορες εκφράσεις όπως, π.χ., *avrat pazari*=σκλαβοπάζαρο για δούλες
- (2) *avrat* ήταν ο γραμματιζόμενος πληθυντικός του *avret*
- (3) *Avret*= (α) απόκρυφα μέλη, κατά κανόνα τα γυναικεία (β) μέρη του σώματος τα οποία σύμφωνα με τη θρησκεία πρέπει να καλύπτονται (γ) οτιδήποτε πρέπει να μη δείχνεται δημόσια (δ) γυναίκα, σύζυγος (ε) το αδύνατο/ευαίσθητο σημείο μίας αμυντικής διατάξεως.

Σημειώνουμε ότι στις Σέρρες υπάρχει το χωριό Γυναικόκαστρο, γνωστό και ως *Avret Hisar* (*hisar*=κάστρο).

Αβτζής

Σε τελική ανάλυση καλύτερη ετυμολογία από αυτή του [ΔΤ] δεν γνωρίζω αλλά νομίζω ότι αν το anrat είναι η ρίζα, η απόδοση αιδοίο δεν είναι η καλύτερη.

Αγάς

TKA=16. Τρκ. anci=κυνηγός. Σημειώνουμε και το anci zağari= (1) κυνηγόσκυλο (2) κόλακας, γλύφτης, παρακεντές, κολλητσίδα. TKA=100+ με τον πεντηκοστό Αγά να λέγεται Αριστείδης. Τρκ. Τίτλος αξιωματούχων (ιδίως Γενιτσάρων) κατέληξε να είναι τιμητικός τίτλος με τις έννοιες (1) κύριος, αυθέντης (2) κάτοχος μεγάλης κτηματικής περιουσίας (3) Κύριος όταν κανείς απευθυνότανε αγράμματο)

Αγατσάς

Αγατσίδης

Αγατσικόγλου

Αγατσιώτης

TKA=7,4,2,1. Η βασική ρίζα όλων αυτών των ονομάτων είναι το Τρκ. ağas= δέντρο, ξύλο, πάσσαλος, ξύλινος στυλοβάτης, ραβδί. Η λέξη ağasçik σήμαινε δεντράκι αλλά και ξύλινο παιχνιδάκι. Πόλεις Ağas και Ağasçi στην Τρκ. αλλά και σύνθετα ονόματα με ağas το δεύτερο συνθετικό. Π.χ., υπάρχει ένα πλήθος πόλεων με το όνομα Karaağas (karaağas=φτελιά, ρίζα του ψευδωνύμου Καραγάτης) μιά από τις οποίες πάλαι ποτέ ελέγετο και Αιγιαλίσ (επίσημο όνομα σήμερα Cide). Το Αγατσιώτης λοιπόν μάλλον έδειχνε καταγωγή.

Αγιακάτσικας

TKA=10. Παραδόξως πώς, ενώ πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω έχουμε ένα πλήθος ενδιαφερούσων παρετυμολογιών (και ίσως μια σωστή ετυμολόγηση, αλλά δεν ξέρω ποιά).

Οποιος ενδιαφέρεται, συνεχίζει να διαβάζη. Έχουμε και λέμε:

(1) Στα Οθ. aya= (α) ανήμπορος/ανίκανος(β) αθεράπευτος ενώ kaçik=(α) τρελλός, εκκεντρικός (β) πόντος κάλτσας (2) στραβός, σκεβρωμένος. Στις Τρκ, ιστοσελίδες βρίσκουμε σήμερα το «aya deli kız» (αθεράπευτα τρελλό κορίτσι) που δείχνει τη δυνατότητα το όνομα να προέρχεται από το aya kaçik= αθεράπευτα τρελλός. Ατυχώς, η φυσιολογική προφορά θα ήτανε ...κατσίκας.

(2) Το υποκοριστικό του ayak είναι ayakçik. Αν δεν μας ενοχλεί η θέση του τόνου, το όνομα ίσως στα Τρκ. σήμαινε Ποδαράκιας.

(3) Στα Οθ. aik=ayk=aika=εμπόδιο και ayka= (α) όχθη (β)αυλή σπιτιού. Αν δεν μας ενδιαφέρει ο τόνος των υποκοριστικών τους ίσως ένα από αυτά να ετυμολογή το επώνυμο

(4) Πληθώρα Τρκ. πόλεων με το όνομα Yakacik/Yakacik από τις οποίες μιά (κοντά στα σύνορα με την Τουρκία) λέγεται και Aya

Αγιακλής
Αγιάκλογλου

(5) Στα Αλβ. ajka= (α) το ανθόγαλο, το αφρόγαλο, το καϊμάκι (β)= το άνθος, το ότι καλύτερο και cik=(α) ο ορός του γάλακτος, το τυρόγαλα (β) ίζημα, κατακάθι, μούργα ΤΚΑ=2,12. Στα Τρκ. ayaklı=με ποδάρια, με μακρυνά ποδάρια, κινήτος. Π.χ., το κολωνάτο κρασοπότηρο λέγεται ayaklı bardak, ένα μικρό παιδί θηρίο λέγεται ayaklı canavar και η ξυπόλυτη κόμησσα Çiplak ayaklı kontes (γυμνοπόδαρη κοντέσσα). Παρόμοια μπορεί να ετυμολογηθή το Αγιάκλογλου. Παρατηρούμε όμως ότι

- (1) Ayaklı(i/i) είναι το όνομα δύο Τρκ. πόλεων από τις οποίες μία είναι απέναντι από τη Λεσβο.
- (2) Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν τρεις Ayak αλλά ούτε ένας Ayaklı(i/i) η Ayaklı(i/i)oğlu. Τα ίδια και στο διαδίκτυο όπου δεν υπάρχει ούτε μία αναφορά στο Ayaklı(i/i)oğlu μαι μάλλον καμμία στο Ayaklı(i/i) σαν επώνυμο (οι Έλληνες το μεταγραμματίζουν αυτά τα επώνυμα Agia**** στα Αγγλικά).
- (3) Σε γενικές γραμμές το όνομα δείχνει να έχη δυσεξηγήτες ιδιαιτερότητες και οι μανιώδεις των Ελληνικών (παρ)ετυμολογιών μπορούν να επικαλεστούν το αεικλής= για πάντα ένδοξος.

Αγιάνογλου[ΤΝ]
Αγιανίδης

ΤΚΑ=40,0. Το δεύτερο όνομα στον ΤΚΑ εμφανίζεται μόνο με δύο ν αλλά στο διαδίκτυο το βρίσκουμε με ένα ν χωρίς να είναι εμφανές ορθογραφικό λάθος. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί αυτά τα ονόματα (όπως και το Αγιανόπουλος το οποίο δεν βρήκα ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο) από το Τρκ ayān =φανερός ορατός. Υπάρχει όμως και το âyan= (α) προεστοί, πρόκριτοι, προύχοντες (β) γερουσιαστές, η Γερουσία (γ) πάλαι ποτέ ο εκπροσώπος της πόλης/χωριού αλλά και το ayān, πληθυντικός του ayān= (α) μάτι, ματιά (β) μάτι αντικειμένου (π.χ., βελόνας) (γ) σκοπός, κατάσκοπος, παρατηρητήριο, εμπροσθοφυλακή (δ) μάτιασμα, βασκανιά. Τέλος σύμφωνα με τον [ΔΔ]:

- (1) αγιάνης=αυθέντης, άρχων, ηγεμών (Από τα Αραβικά)
- (2) αγιάνης= αγριοβασιλικός
- (3) άγιανος= αγιατρευτος.

Εμένα το Προεστόπουλος/Αρχοντίδης μου φαίνεται πιο πιθανό από το Φανερόπουλος αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη. Ο ΤΚΚΕ έχει 62 αναφορές στο Ayānoğlu, καμμία στο Ayān.

Αγιανόζογλου
Αγλαμίσης

ΤΚΑ=3.

ΤΚΑ=11,1. Ο [ΔΤ] αναφέρεται μόνο στο δεύτερο όνομα το οποίο

Αγλαμίδης

ετυμολογεί από το ağlama=κλάμα. Στα Τρκ. έχουμε και το ağlamak= κλαίω, θρηνώ, κλαψουρίζω με μετοχή ağlamış=δακρυσμένος, κλαμένος, κλαψιάρης, ağlamış suratlı =με μονίμως πένθιμη έκφραση.

Αδαλής

Βλέπε Ανταλής

Αδάμ[ΤΝ]

Αδάμης

Αδαμάκης

Αδάμογλου

Αντάμης

TKA=100+.100+,89+,1, 1. Από το όνομα του πρώτου άντρα/ ανθρώπου σύμφωνα με τις Ιουδαιογενείς θρησκείες. Η λέξη προέρχεται από σημιτική ρίζα που σημαίνει κόκκινος, κόκκινο χρώμα, κόκκινος πηλός. Κατά τά φαινόμενα σχετίζεται με τις Εβραϊκή λέξεις για το αίμα και τη γή (dam, adamah), με το Ασσυριακό *adamu* ="φκιάχνω " και με το Ιδουμαίος (Edomite στα Αγγλικά, το βασίλειό τους είχε κόκκινους βράχους). Το όνομα υπάρχει και στα Τρκ (31 Adam και 2 Adamoğlu στον ΤΚΚΕ). Ανάμεσα στις πολλαπλές έννοιες της λέξης adam σημειώνουμε τις (α)άντρας, άνθρωπος, πρόσωπο, άτομο (β) υπηρέτης, υπάλληλος, πράκτορας(γ) άνθρωπός καλός, με καλή συμπεριφορά, έντιμος, χρηστός. Παρατηρούμε επίσης ότι στα Ελλ. η Τουρκογενής λέξη ανταμής σημαίνει (1) ευθύς, θαρραλέος, γενναίος παλληκαράς (2) ο προς επίδειξιν και προκλητικώς φίλερις [ΔΔ].

Αδαμπασίδης

Αδαμπασιδής

[ΤΝ]

TKA=1, 0 αλλά υπάρχει μία (και μόνο) αναφορά στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] αναφέρεται στο ada başı που κυριολεκτικά σημαίνει κεφαλή του νησιού και μεταφορικά τον επι κεφαλής (ο [ΔΤ] γράφει κύριος), έκφραση ανάλογη του koca başı από το οποίο αποκτήσαμε τη λέξη κοτζάμπασης= προεστός κοινότητας. Πλήν όμως στα Οθ. ada είχε και άλλες σημασίες όπως π.χ., «μέρος πόλης, τετράγωνο σπιτιών» οπότε το ada başı μπορεί κάλλιστα να είναι το Τρκ. ισοδύναμο του Ναζιστικού Block Führer η του ΑγγλοΣαξωνικού alderman=elder man= δημοτικός σύμβουλος=δημογέρων και κυριολεκτικά elder man= koca başı. Επίσης, υπάρχει πόλη στην Τουρκία (κοντά στη Μαύρη θάλασσα) που ονομάζεται Adabasi (αλλά και Isbonos, Isponos, Adabaşı, İsbonos, İspinos).

Αδαμτζιλόγλου

Αδαμτζιλιιάδης

TKA=10,3. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το **ιάδης από το adamcıl=μισάνθρωπος. Σύμφωνα με τον [RT] adamcıl= (α) ήμερος, εξημερωμένος (β) ζώο που επιτίθεται σε ανθρώπους, ζώο φοβισμένο και ασυνήθιστο στην ανθρώπινη παρουσία (γ) (νεολογισμός ~1880) μισάνθρωπος, αλλά μάλλον μόνο η (γ) ενδιαφέρει.

Αδαμτζίκης [TN]	TKA=2. Τρκ adamcik= (1) ανθρωπάκος (2)κακομοίρης, δυστυχισμένος, αξιολύπητος, φουκαράς .
Αδάσης	TKA=11. Τρκ. adas=Αλβ. adash=συνονόματος
Αζάμπ [TN]	TKA=1,2,2,1,1. ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Αζάπης από το Αραβ. azap= άγαμος, ατίθασσος. Τά ίδια και ο [ΔΤ] ο οποίος αναφέρεται στον [MT]. Ο [MT] παρουσιάζει μιά πιό ολοκληρωμένη εξήγηση γράφοντας « (στρατιώτης η ναύτης Τούρκος υποχρεωμένος να μένη) άγαμος, ατίθασσος, αζάπης». Ο [RT] ανάμεσα σε άλλα πολλά λέει και τα εξής:
Αζαμπίδης	(1) azab=azap= πόνος, βάσανο, βασανισμός, τιμωρία
Αζάπης	(2) azab=azap= (α) στρατιώτης, πεζοναύτης (β) εργάτης σε φάρμα
Αζαπίδης	(3) azab= πληθυντικός του azeb= ανύπαντρος, ζωντοχήρος (azebe= ανύπαντρη, γεροντοκόρη, ζωντοχήρα, παρατημένη γυναίκα, ανύπαντρη μάννα- azb= το νάσαι ανύπαντρος/η- azba= ανύπαντρη γυναίκα – Azba= το όνομα της θηλυκής καμήλα του Μωάμεθ).
Αζάπογλου	(4) azab = ζώο με κομμένα αυτιά η σπασμένο κέρατο (βλέπε επώνυμο Σιούτης) Συμπερασματικά, το ανύπαντρος είναι μιά από τις πιθανές ετυμολογίες του ονόματος (π.χ., το (2)(β) και το (4) είναι πιθανές ρίζες). Για την ετυμολογία από το (4) βλέπε το Αλβανογενές Σιούτης.
Αζάς	TKA=10. Ο [ΔΤ] γράφει âza= μέλος οργάνωσης και ο [ΑΚΛ] aza= σύμβουλος. Σύμφωνα με τον [RT]: (1) âza= μέλος συμβουλίου, οργάνωσης, μέλος/όργανο ζώντος οργανισμού, (2) aza=συλλυπητήρια, θρήνος, πένθος. (3) Aza= αναγνώριση πατρότητας. Παράλληλα, έχουμε και τη λέξη âz/ az με τις έννοιες απληστία/πλεονεξία, δαγκωνιά/δαγκώνων, το να σε πετάξη κάτι η κάποιος καταγής, κάτω/μεγάλη αναποδιά, συμφορά. Σε γενικές γραμμές οι υπάρχουσες ετυμολογίες δείχνουν πειστικές.
Αζάκας [TN]	TKA=6. Azak στα Τρκ. λέγεται η πόλη Αζόφ. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 105 Azak, 74 Azakli, και 6 Azakoğlu.
Αζγκίνης	TKA=4. Τρκ. azgin = άγριος, σκληρός, λυσσώδης, θηριώδης, μανιασμένος, υπερβολικός, κακοήθης, ανυπάκουος, αντάρτης. ατίθασσος, θηρίο. Κατ' επέκτασιν σημαίνει και καυλωμένος. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 53 Azgin.

Αζδέρης[TN]	TKA=0, υπάρχει όμως μία Αζδέρη στο διαδίκτυο (Λύκειο Αρτάκης). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Περσικό ajder=δράκος. Περσικά δεν γνωρίζω αλλά το Περσογενές Oθ. ejder/ejderha σημαίνει δράκος και οι Πέρσες με βεβαιώνουν ότι στα Περσικά ejderha σημαίνει δράκος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 38 Ejder, 4 Ezder, 3 Azder, και 0 Ajder. Αυτοί οι αριθμοί συμφωνούν με την ετυμολόγηση της λέξης από τον [ΪΖΕ] που γράφει ότι στην Ανατολία η λέξη προφερότανε Azder!
Αζέλης[TN]	TKA=1. Μάλλον από το Oθ. azel= (1) μοναχικός, απομονωμένος (2) άοπλος ανυπεράσπιστος (3) (από άλλη ρίζα) παρατήρηση, φταιξιμο, απόδοση ευθύνης αποδοκιμασία, μομφή. Ένας Azel και 6 Azeloğlu στον ΤΚΚΑ. Βλέπε και Αζίλογλου.
Αζίζογλου Αζήζης	TKA=3,1. Το Αραβ. κύριο όνομα Aziz σημαίνει ισχυρός αλλά και αγαπημένος. Η Τρκ. λέξη aziz σημαίνει (1) αγαπημένος (2) άγιος, όσιος (3) πολύτιμος, εκτιμώμενος (4) ένδοξος, μέγας, ισχυρός (5) δάγκωμα, δαγκωνιά (6) σύντροφος, συνήθως συνομήλικος. Ο ΤΚΚΕ έχει 64 Azizoglu.
Αζίλογλου	TKA=3. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το azil =απόλυση. Μεχρι εδώ όλα καλά. Προσθέτουμε: (1) το azil επίσης σημαίνει απολυθείς και αυνανισμός (2) Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Azil η Aziloglu (3) Στον ΤΚΚΕ υπάεχουν τρεις Azili, στον ΤΚΚΑ ένας Azel και 6 Azeloğlu. (4) Τα ονόματα Azilioğlu, Azeloğlu εμφανίζονται στο διαδίκτυο. Συμπερασματικά νομίζω ότι το azili= (α) ο έχων χαυλιόδοντες (π.χ., αγριογούρουνο, ελέφαντας) (β) άγριος, εξαγριωμένος, αδίστακτος, επικίνδυνος είναι πιο πιθανή ρίζα απο το azil. Δές και Αζέλης.
Αζλής	TKA=0 αλλά 5 εγγραφές στην ΤΚ Καβάλας. Στην Τουρκία 0 Azli στον ΤΚΚΕ, ένας στον ΤΚΚΑ. Ετυμολογείται [ΔΤ] απο το Τρκ. az=λίγοι, λίγο, μικρός, ανεπαρκής, σπάνια. Ίσως να είναι και παραλλαγή του Ασλής (βλέπε όνομα)
Αϊβάζης	TKA=34. Ετυμολογείται από το Τρκ. ayvaz το οποίο ο [ΑΚΛ] αποδίδει κλητήρας και ο [ΔΤ] υπηρέτης. Ο [RT] συμφωνεί με τον [ΔΤ] και προσθέτει: (1) ayvaz= νοσοκόμος σε πλοίο. (2) Ayvaz= κύριο όνομα αχώριστου φίλου του Köroğlu (ληστής, ήρωας λαϊκών ιστοριών, Τούρκος Ρομπέν των δασών).

Αϊβαλής
Αϊβαλικλής
Αϊβαλιώτης

Ο [ΙΖΕ] ετυμολογεί τη λέξη από το Αραβικό *aynâz*= σύντροφος στη δουλειά, συνεργάτης, βοηθός. Οι *Aynaz* στον ΤΚΚΕ είναι (200+, 11) και οι *Aynazoğlu* 34.

ΤΚΑ=34,4,83+. Βασικά (βλέπε Αϊβατζής) *aynali* αυτός/αυτό που έχει κυδωνιές, *aynalik* κτήμα με κυδωνιές/κυδωνότοπος, *aynalikli* αυτός/αυτό που έχει κτήματα με κυδωνιές, αυτός που προέρχεται από το *Aynalik*. Οι Τούρκοι πρέπει να ήτανε μανιακοί του κυδωνιού δοθέντος ότι υπάρχουν 49 τοποθεσίες στην Τουρκία με πρώτο συνθετικό τη λέξη *ayna*. Ανάμεσά τους και το γνωστό Αϊβαλί (*Aynalik* στα Τρκ.)/Κυδωνιές/ μέχρι το 1922 σημαντικό κέντρο Ελληνισμού. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 53 *Aynali* και έναν *Aynalikli*. Είναι σαφές ότι τα δύο τελευταία ονόματα δείχνουν καταγωγή. Το ίδιο πιστεύω και για το Αϊβαλής, αλλά απλά εκφέρω γνώμη.

Αϊβανούλης[ΤΝ]

ΤΚΑ=0. Υπάρχει όμως στο διαδίκτυο μία αναφορά στην κ. Αϊβανούλη, έφορο Καστοριάς, και στον ΤΚ Καστοριάς βρίσκουμε 4 Αϊβανούληδες. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το *hayvan*=ζώο. Υπάρχει όμως και το Περσογενές Τρκ. *ayvan/eyvan*= βεράντα με σκεπή και τρεις περικλείοντες τοίχους, βεράντα, μπαλκόνι, λιακωτό. Στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα ούτε ένα όνομα του τύπου *Ayvan*, *Ayvanli*, *Ayvanoğlu*. Τα ίδια με το *Hayvan* και παρόμοια. Στο διαδίκτυο υπάρχει ένας *Mehmet Ayvan* και ένας *Ali Ayvanli*. Πόλη *Eyvan* στο Ιράν ενώ ένα από τα απειράριθμα Τρκ. *Aynali* λέγεται και *Ayvan*. Σε γενικές γραμμές προτιμώ την ετυμολογία από το *ayvan* αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξει.

Αϊβατζής
Αϊβατζόγλου

ΤΚΑ=3,7. Τρκ. *ayna*=κυδώνι αλλά και γυναικείο βυζί (αργκό) και έκφραση *aynagi yemek* (κυριολεκτικά τρώω κυδώνι)= την πατάω, την παθαίνω, αποτυγχάνω. Το όνομα μάλλον σημαίνει παραγωγός/ πωλητής κυδωνιών. Στόν ΤΚΚΕ βρίσκουμε 32 *Aynaci*.

Αϊβάτογλου[ΤΝ]
Αϊβατιάδης
Αϊβατιδής

ΤΚΑ=36, 8, 19. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 12 *Aynat* 4 *Aynatoğlu* (από τούς οποίους οι τρεις τουλάχιστον έχουν Ελληνικά ονόματα, 5 *Aybat*, 1 *Aybati*. *Aybatoğlu* και *Aybatioğlu* δεν βρήκα ούτε στον ΤΚΚΕ ούτε στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αϊβατιδής ως *ay*=φεγγάρι, και *bati*= δύση (σημείο του ορίζοντα). Στην Τουρκία έχουμε τρεις πόλεις με το όνομα *Aynat*, 7 *Aynatlar*, 6 *Aynatli* αλλά και τοπωνύμια (π.χ., *Aynat Dede*, αρχαιολογικός χώρος κοντά στην Κορυα). Σε γενικές γραμμές η ετυμολογία

του [ΔΤ] έχει αδυναμίες αλλά άλλη, σαφώς καλύτερη, δεν γνωρίζω. Ας σημειώσουμε πάντως τα εξής:

- Στα Τρκ. των παιδιών aydede= φεγγάρι, φεγγαράκι. Χρησιμοποιείται και σαν επώνυμο/τοπωνύμιο όπως και το ayvatdede.
- Η Τρκ. χρησιμοποιεί την κατάληξη **at (vat** όταν η λέξη τελειώνει σε φωνήεν) για να δείξει (α) ορισμένους Αραβογενείς πληθυντικούς (π.χ., *hasare*=έντομο ζώο, *hasarat*= έντομα, όχλος (β) αντικείμενο επιστήμης (*hayvanat*, *nebatat*=ζωικό, φυτικό βασίλειο) (γ) συγκεκριμενοποίηση αφηρημένης ιδέας, π.χ., *tatbik*= εφαρμογή, *tatbikat*=ασκήσεις, γυμνάσια, μανούβρες)

Οπότε, ίσως όλα τα Ayvat να είναι Ay+vat

Αϊμελίδης[TN]
Αϊμέλογλου

TKA=4,5. Τα Οθ. είχαν την έκφραση «Ay me!» η και Ayme!, δανεισμό σύμφωνα με το *seslisozluk.com* από τα Γαλλικά του δεκάτουτετάρτου αιώνας (ay me αλλά και ay mi η aymi όπως π.χ., στο Ay mi! Dame de valour ....η επίσης Aymi! Dame de valour,/ Que j'aime et desir,/De vous me vient la douleur/Qui me fait languir). Οπότε το όνομα ίσως είναι παρατσούκλι για κάποιον που συνεχώς βαρυνκομάει και κλαίγεται. Σημειώνουμε όμως και τα Αραβογεννή Οθ. aym/ayma/ayman/ τα οποία σχετίζονται με αυτούς που υποφέρουν λόγω ελλείψεως γάλακτος(;;;;;!!!!).

Αϊναλής
Αϊνατζής
Αϊνατζόγλου

TKA=15,5,5. Στα Τρκ. ayna= (1) καθρέφτης (2) ναυτικό τηλεσκόπιο (3) τέλειο, πολύ καλό. Τα παράγωγά του aynali aynaci έχουν διττές σημασίες. Aynali (TKKE=16) σημαίνει (1) με καθρέφτ(η/ες), π.χ. ντουλάπι (2) όμορφος. Aynaci (TKKE=69) σημαίνει (1) κατασκευαστής/πωλητής καθρεφτών (2) απατεώνας.

Αϊδίνης
Αϊδινίδης
Αϊδινιώτης
Αϊδινόγλου

TKA=88+. ,5,3,4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί (σωστά) από το Τρκ. aydin το οποίο αποδίδει «ως καθαρός, φωτεινός» Προσθέτουμε ότι η λέξη πέρα από το φωτεινός/λαμπερός/αστραφτερός σημαίνει και «πεφωτισμένος, διανοούμενος». Επίσης Aydin είναι όνομα πόλης και κύριο όνομα (Aidin στα Αλβ.). Το Αϊδινιώτης π.χ., δείχνει καταγωγή. Όσο για τα υπόλοιπα, ο αναγνώστης διαλέγει ανάμεσα στο φωτεινός και στο διανοούμενος.

Αϊκης

TKA=3. Ετυμολογείται από το Τρκ ayik= αυτός που έχει πλήρη έλεγχο των αισθήσεων του, νηφάλιος, που έχει συνέλθει από λιποθυμία. . Στον TKKE βρίσκουμε 112 Ayik

Αϊραντζής

TKA=0 αλλά 4 ανεξάρτητες αναφορές στο διαδίκτυο. Τρκ. ayran=ξινόγαλα, ότι απομένει αφού αφαιρεθή το βούτυρο, ποτό από ξινόγαλα (δημοφιλές σε Περσία και Τουρκία). Οπότε το όνομα είναι επαγγελματικό (παραγωγός η πωλητής ayran). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί ομοίως το Αργιαντζής το οποίο δεν βρήκα ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο. Βλέπε όμως Αργιανός και Αργιατζής. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 98 Ayranci.

Αϊτζής

Αϊτζίδης

Ακιανίδης

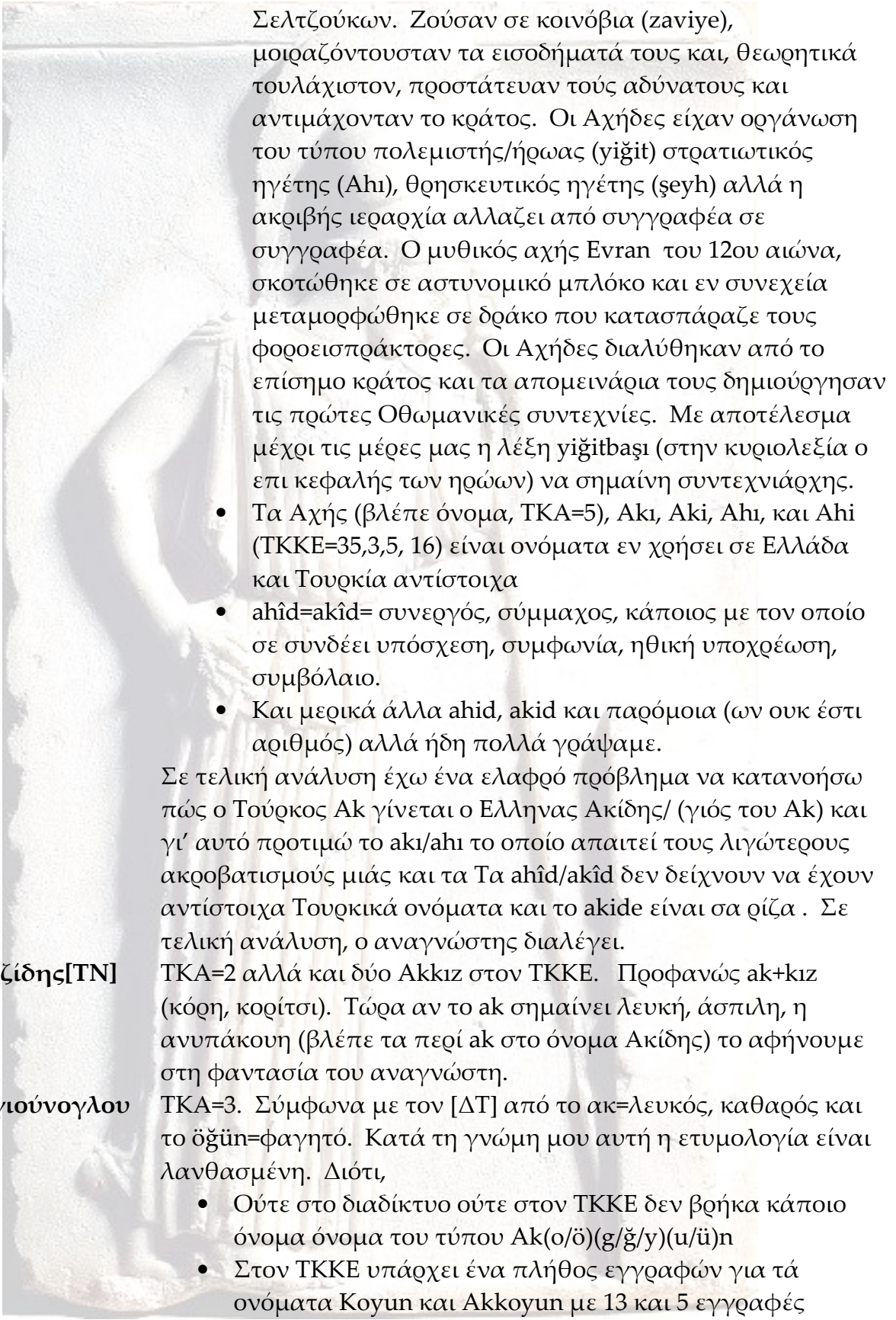
Ακίδης[TN]

TKA=3,1 και 2 Ayici στον ΤΚΚΕ. Στα Τρκ. ayi= αρκούδα, ayici = αρκουδιάρης, άνθρωπος άξεστος, χοντράνθρωπος, σκληρός. TKA=10.

TKA=0. Υπάρχει όμως αναφορά στο όνομα στο διαδίκτυο (Ηλίας Ακίδης γεννημένος το 1973 στην αλεξανδρούπολη). Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. ak= λευκός και το όνομα είναι δημοφιλές στην Τουρκία (στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 46 Mehmet Ak). Υπάρχει όμως και το όνομα Ακίδης στη Θάσο, αρχές πέμπτου π.Χ. αιώνας). Και οι δύο ετυμολογίες παρουσιάζουν προβλήματα. Από τον Θάσιο Ακίδη να πάμε κατ' ευθείαν στον σημερινό είναι κομμάτι δύσκολο. Αλλά και ο Τούρκος Ak να γεννήση ένα Έλληνα Ακίδη δύσκολο είναι. Τέλος, το Οθ. ak και παρόμοια έχουν πολλαπλές σημασίες [RT] ακόμα και αν αγνοήσουμε τις πιο ακραίες:

- ak= λευκός, καθαρός, άσπιλος, με πλήθος μεταφορικών χρήσεων (π.χ., ak oda= νυφικός θάλαμος, παστάς)
- âk= (α) ελάττωμα, μειονέκτημα (β) ατυχία συμφορά
- ak= πού δεν φέρεται σωστά στους γονείς, ανυπάκουος
- ak= (1) εμπόδιο (2) καθυστέρηση, αναβολή (3) διακοπή (4) κουραστική επανάληψη, τα ίδια και τα ίδια (5) το σφράγισμα στομάτων, το να αφήνης τον άλλο άναυδο (6) κλωτσοπατινάδα, μαστίγωση (7) το να λυώνης στον πυρετό (8) μέρα ζεστή, με άπνοια
- Ak= φυλή αράβων
- akide= (1) δόγμα, άρθρο πίστεως (2) θρησκευτική πίστη (3) καραμέλα (τρεις Akide στον ΤΚΚΕ)
- akd= (1) κόμπος, σύνδεσμος (2) γνώμη, κρίση, σκέψη (3).....
- aki=ahi=ahi= αδελφός με την έννοια μέλους αδελφότητας (θρησκευτικής η επαγγελματικής), συντεχνίας. Ahiler λεγόταν οι Akhis, στα Ελληνικά Αχήδες, ένα είδος μοναστικής συμμορίας των πόλεων που έφτασε στο απόγειό της προς το τέλος των

Σελτζούκων. Ζούσαν σε κοινόβια (zaviye), μοιραζόντουσαν τα εισοδήματά τους και, θεωρητικά τουλάχιστον, προστάτευαν τούς αδύνατους και αντιμάχονταν το κράτος. Οι Αχήδες είχαν οργάνωση του τύπου πολεμιστής/ήρωας (yiğit) στρατιωτικός ηγέτης (Ahi), θρησκευτικός ηγέτης (şeyh) αλλά η ακριβής ιεραρχία αλλάζει από συγγραφέα σε συγγραφέα. Ο μυθικός αχής Envan του 12ου αιώνα, σκοτώθηκε σε αστυνομικό μπλόκο και εν συνεχεία μεταμορφώθηκε σε δράκο που κατασπάραζε τους φοροεισπράκτορες. Οι Αχήδες διαλύθηκαν από το επίσημο κράτος και τα απομεινάρια τους δημιούργησαν τις πρώτες Οθωμανικές συντεχνίες. Με αποτέλεσμα μέχρι τις μέρες μας η λέξη yiğitbaşı (στην κυριολεξία ο επι κεφαλής των ηρώων) να σημαίνει συντεχνιάρχη.

- Τα Αχής (βλέπε όνομα, ΤΚΑ=5), Aki, Aki, Ahi, και Ahi (ΤΚΚΕ=35,3,5, 16) είναι ονόματα εν χρήσει σε Ελλάδα και Τουρκία αντίστοιχα
- ahîd=akîd= συνεργός, σύμμαχος, κάποιος με τον οποίο σε συνδέει υπόσχεση, συμφωνία, ηθική υποχρέωση, συμβόλαιο.
- Και μερικά άλλα ahîd, akîd και παρόμοια (ων ουκ έστι αριθμός) αλλά ήδη πολλά γράψαμε.

Σε τελική ανάλυση έχω ένα ελαφρό πρόβλημα να κατανοήσω πώς ο Τούρκος Ak γίνεται ο Έλληνας Ακίδης/ (γιός του Ak) και γι' αυτό προτιμώ το aki/ahi το οποίο απαιτεί τους λιγώτερους ακροβατισμούς μιάς και τα Τα ahîd/akîd δεν δείχνουν να έχουν αντίστοιχα Τουρκικά ονόματα και το akide είναι σα ρίζα . Σε τελική ανάλυση, ο αναγνώστης διαλέγει.

Ακκιζίδης[TN]

ΤΚΑ=2 αλλά και δύο Akkiz στον ΤΚΚΕ. Προφανώς ak+kiz (κόρη, κορίτσι). Τώρα αν το ak σημαίνει λευκή, άσπιλη, η ανυπάκουη (βλέπε τα περι ak στο όνομα Ακίδης) το αφήνουμε στη φαντασία του αναγνώστη.

Ακογιούνουλου [TN]

ΤΚΑ=3. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το ακ=λευκός, καθαρός και το öğün=φαγητό. Κατά τη γνώμη μου αυτή η ετυμολογία είναι λανθασμένη. Διότι,

- Ούτε στο διαδίκτυο ούτε στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα κάποιο όνομα όνομα του τύπου Ak(o/ö)(g/ğ/y)(u/ü)η
- Στον ΤΚΚΕ υπάρχει ένα πλήθος εγγραφών για τὰ ονόματα Koyun και Akkoyun με 13 και 5 εγγραφές

αντίστοιχα όταν το κύριο όνομα είναι Mehmet. Υπάρχει ακόμα και ένας Akkoynoğlu.

Νομίζω λοιπόν ότι η ετυμολογία ak_koyun_oğlu με ορθογραφική απλοποίηση του διπλού κ είναι προτιμητέα. Παρατηρούμε ότι koyun= πρόβατο (κυριολεκτικά και μεταφορικά) αλλά και koyun= κόρφος, αγκαλιά (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Τώρα το άν το όνομα σημαίνει υιός της άσπρης προβατίνας η υιός του άσπρου/άσπλου κόρφου επαφίεται στην κρίση του αναγνώστη. Προσθέτουμε πάντως ότι κάποτε στο Αζτγερμπαϊτζάν βασίλευσαν οι Akkoynlu, γνωστοί ως η δυναστεία του λευκού προβάτου.

Ακομινάτος

TKA=0 (08/10). Οι αδελφοί Χωνιάτη (Μιχαήλ και Νικήτας) ήταν Βυζαντινοί λόγιοι του 12^{ου} αιώνα. Το Χωνιάτης είναι Εθνικό, γεννήθηκαν στις Χώνες της Φρυγίας (παληότερα Κολοσσαί) που το όνομά τους οφείλεται σε υποτιθέμενο Χριστιανικό θαύμα το οποίο εορτάζεται στις 6 Σεπτεμβρίου. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να συνδέη το όνομα Ακομινάτος με τους αδελφούς Χωνιάτη αλλά το 1557 τα ιστορικά του Νικήτα Χωνιάτη δημοσιεύθηκαν στη Βιέννη και ο επιμελητής της εκδόσεως, Hieronimus Wolf, χρησιμοποίησε για τον Νικήτα το προσωνύμιο Acominatus/Ακομινάτος. Το τι ώθησε τον Wolf σ' αυτήν την μπουρδελοειδή ενέργεια αγνοείται. Το σίγουρο είναι ότι η οδός Ακομινάτου στο Μεταξουργείο, ήταν κάποτε φίσκα στα μπουρδέλα.

Ακσακάλογλου

TKA=1. Βλέπε Αξακαλής.

Ακτάρ

Βλέπε Αχτάρης

Ακτσελής[TN]

Ακτσιαλής

TKA=1,3. Οι Οθωμανοί είχαν ένα αργυρό νόμισμα, το akçe (αλλά και akça, άσπρο στα Ελληνικά όπως και το προγενέστερό του Βυζαντινό άσπρο) οπότε το akçeli= πλούσιος, εύπορος, λεφτάς είναι μιά άλλη έκδοση του παραλής. Το Ακτσιαλής, μάλλον αντιστοιχεί στο akçali, παραλλαγή του akçeli και συμβατό με την Τρκ δομή λέξεων. Στον ΤΚΚΕ βρισκουμε τα εξής επώνυμα: Akça (πολλοί, οι Mehmet είναι 17), Akçali=65, Akçaoğlu=55, Akçe=8, Akçeli=1, Akçeoğlu=2, Akçoğlu=1.

Ακτσογλου

TKA=12. Πιθανώτατα, όπως και το Akçoğlu (βλέπε Ακτσελής) σύντμηση του Akçaoğlu η του Akçeoğlu. Στα Τρκ. akça= ασπρουδερός, υπόλευκος, χλωμός, ξεθωριασμένος

Ακύλας

TKA=38, 3, 1, 4. Τρκ. akil= μυαλό, γνώση, ευφυΐα, εξυπνάδα,

Ακύλλας

οξύνοια, akilli= μυαλωμένος, συνετός, έξυπνος, akil=σοφός, και

Ακίλλας

Οθ. âkil= αυτός που τρώει/που διαβρώνει (π.χ. οξύ)/ που

<i>Ακίλογλου</i>	δωροδοκείται/ καταχραστής και <i>akul</i> =έξυπνος . Στον ΤΚΚΕ έχουμε 43 <i>Akil</i> , 74 <i>Akilli</i> , 4 <i>Akil</i> , και 4 <i>Akul</i> . Σε γενικές γραμμές κρατάμε το έξυπνος χωρίς να αποκλείεται και το δωροδοκούμενος/καταχραστής
Αλαγιαλής [TN]	TKA=3. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Τρκ. <i>alayli</i> = μουσικός, πομπώδης. Τα δικά μου λεξικά λένε <i>alayli</i> = (α) κοροϊδευτικός, σκωπτικός (β) (μιλώντας για τελετές κ.τ.τ) πομπώδης. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 <i>Alayli</i> και 2 <i>Alayali</i> . Επειδή όμως το <i>Alayali</i> ταιριάζει πιό καλά στο Αλαγιαλής, ας υποθέσουμε οτι το Αλαγιαλής είναι Ελληνοποίηση του <i>Alayali</i> . <i>Alaya</i> είναι άλλο όνομα της <i>Alanya</i> , πόλης της Τουρκίας, επίσης γνωστής ως <i>Alâiye</i> . Η πόλη επι Βυζαντινών λεγότανε Καλονόρος (καλό/όμορφο βουνό), μετωνομάστηκε <i>Alanya</i> από το όνομα του Σελτζούκου κατακτητή (<i>Alaaddin Keykubat</i>), έγινε γνωστή ως <i>Alâiye</i> όταν κατακτήθηκε από τούς Μαμελούκους, και την ξανάκανε <i>Alanya</i> ο Ατατούρκ το 1933. Το <i>Alayali</i> ίσως απλώς σημαίνει καταγωγή.
Αλαγκιοζόγλου <i>Αλαγκιοζίδης</i>	TKA=9, 1. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 191 <i>Alagöz</i> και 7 <i>Alagözoğlu</i> . Στα Τρκ. <i>ala</i> = πολύχρωμος, στικτός, πιτσιλωτός. Όταν αναφέρεται σε μάτια σημαίνει και ανοιχτό καφετί χρώμα. Παράλληλα, <i>göz</i> =μάτι και όπως <i>karagöz</i> =μαυρομάτης, <i>alagöz</i> =(ανοιχτο)καστανομάτης.
Αλαϊτζής	TKA=TKΘ=0 (10/10) αλλά εμφανίζεται σε μία και μόνη ιστοσελίδα για τη Βωισαλία Σερρών. Βλέπε επώνυμο Χαλαϊτζίδης
Αλαμάνης <i>Αλαμανιώτης</i> <i>Αλαμάνογλου</i> <i>Αλαμάνος</i>	TKA=21,9, 2, 100+. <i>Alaman(n)i</i> ή <i>Aleman(n)i</i> ήταν το Λατινικό όνομα ομάδας Γερμανικών φυλών. Με αποτέλεσμα στις Λατινόγλωσσες χώρες το όνομα της Γερμανίας να είναι <i>Allemagne</i> , <i>Alemania</i> και παρόμοια ενώ για τους Τούρκους η χώρα λέγεται <i>Al(a)manya</i> και ο Γερμανός <i>Al(a)man</i> . Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 5 <i>Alaman</i> και 3 <i>Alman</i> . Η λέξη Αλαμάνος χρησιμοποιήθηκε στα Ελληνικά με την έννοια αιμοβόρος, απάνθρωπος και για γυναίκες αντρογυναίκα, τολμηρή, γενναία. Στην Ελλάδα, περα από το γεφύρι της Αλαμάνας (οικισμό του δήμου Λαμίας το 1836 και το 1845) έχουμε τον Αλαμάννο Κορινθίας και την Αλαμαννιά Ανδρου. Σε τελική ανάλυση το Αλαμανιώτης δείχνει καταγωγή ενώ τα Αλαμάνης (και Αλαμανής) και Αλαμάνος είναι παρατσούκλια που ευθέως η πλαγίως σχετίζονται με τη Γερμανία, τους Γερμανούς, τα Γερμανικά χαρακτηριστικά.

Αλαμίσσης[TN]

TKA=0 αλλά TK Θεσσαλονίκης=8. Βλέπε Αλημίσσης.

Αλατζάς

TKA=61. Η βασική ετυμολογία είναι Τρκ. alaca= παρδαλός.

Προσθέτουμε:

- (1) η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά ως αλατζάς= φτηνο βαμβακερό ύφασμα, συνήθως με πολύχρωμα σχέδια.
- (2) Στα Τρκ. alaca= πολύχρωμος, στικτός, με ρίγες/ραβδώσεις. Έτσι, π.χ., έχουμε τα ονόματα alaca doğan= Falco peregrinus= γεράκι με ασπρα και γκριζα στίγματα και alaca menekşe= viola tricolor.
- (3) Όπως όλες οι λέξεις, ο αλατζάς έχει μεταφορικές έννοιες. Π.χ., alaca dostluk=φιλία ασταθής, που αλλάζει χροιά.

Αλατζάκης

TKA=9. Το όνομα μπορεί να είναι υποκοριστικό του Αλατζάς [ΔΤ] η να προέρχεται από το Τρκ. alacak=πίστωση [ΑΚΛ]. Το alacak επίσης σημαίνει χρέος και το alacaklı=δανειστής. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν τα ονόματα Alacak (1) και Alacaklı (2) και αυτό ενισχύει την ετυμολογία του [ΑΚΛ].

Αλγιανάκ

Αλγιανακίδης

Αλγιαννάκης

Αλιανάκης

Αλέμης

Αλεμίδης

TKA=1 ,1, 6, 4. Τρκ. al (κόκκινος)+ yanak (μάγουλο). Ο ΤΚΚΕ έχει 36 Alyanak και 3 Alyanakoğlu. Το διπλό ν του Αλγιαννάκης είναι μάλλον προϊόν σύγχυσης ανάμεσα στο αρχικό όνομα και στο Ιωάννης/Γιάννης.

TKA=2,1. Ο [ΔΤ] αναφέρει τα alem=σημείο και âlem=κόσμος, σύμπαν. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το âlemî (από το âlem)=κοσμικός.

Ολα είναι σωστά αλλά ελαφρώς ελλιπή. Συμπληρώνουμε:

- (1) Το âlem επίσης σημαίνει (α) κατηγορία οργανισμών (β) σφαίρα, τομέας (γ) κόσμος/λαός (δ) εορτασμός, γλέντι, όργιο. Έτσι, π.χ., το âlemci σημαίνει γλεντζές.
- (2) Το alem σημαίνει (α) σημάδι με την έννοια αυτού το οποίο επιτρέπει την αναγνώριση. Επιπροσθέτως η λέξη σημαίνει (β) σημαία, λάβαρο (γ) ορόσημο (δ) ψηλό βουνό (ε) (γραμματική) ουσιαστικό, επίθετο (στ) αντικείμενο (π.χ. αστέρι η μισοφέγγαρο) που τοποθετείται στην κορυφή μιναρέ, κοντού σημαίας.
- (3) Το âlemî ναι μεν σημαίνει κοσμικός αλλά με την έννοια του σύμπαντος (π.χ., κοσμική ακτινοβολία). Επίσης σημαίνει επίγειος, γήινος, άνθρωπος, θνητός.

Πέρα από όλα αυτά επισημαίνουμε τα εξής:

- (1) alem= πολύ καλά μορφωμένος, παντογνώστης
- (2) Τα âlem και alem χρησιμοποιούνται σε πληθώρα εκφράσεων και κάθε φορά η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα.

Π.χ., alemi nebi είναι η σημαία του προφήτη που
ξεδιπλώνεται σε περίπτωση ιερού πολέμου.
(3) Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 4 Alem αλλά ούτε ένας Alemi.

Αλιζιώτης [TN]

Από όλα αυτά συμπεραίνω ότι η ετυμολογία του [ΔΤ] είναι
καλύτερη αλλά σχετικά με τη σημασία του Αλέμης είμαστε στο
μαύρο σκοτάδι. Ίσως να είναι η Ελληνική μορφή του Αλεμτζής,
ίσως να σημαίνει μορφωμένος, παντογνώστης, ξερόλας.
ΤΚΑ=6 (06/09). Μάλλον παραλλαγή του Αλιζιώτης, βλέπε
επώνυμο.

Αλημίσης [TN] Αλιμήσης

ΤΚΑ=18,5 και στον ΤΚΚΕ 9 Almis και 1 Alamis. Ο [ΔΤ] προτείνει
το alimsa= δωροδοκία και παρά το γεγονός ότι αυτή τη λέξη δεν
την βρήκα πουθενά (καί αν το Αλαμίσης, βλέπε όνομα, των
Θεσσαλονικιών είναι, όπως πιστεύω, το ίδιο όνομα το alimsa
είναι ολίγον τι παραπλανητικό), μάλλον έχει δίκιο. Πράγματι
το almis αντιστοιχεί σε διάφορες μορφές του ρήματος almak το
οποίο έχει τη γενική έννοια του παίρνω και ο τρόπος του
παίρνειν προσδιορίζεται από τα συμφραζόμενα (π.χ.
alısneris=αλισβερίσι=παίρνωδίνειν= ανταλλαγή, εμπόριο,
ψώνια). Μία από τις έννοιες είναι «τα πιάνω», χρηματίζομαι,
δωροδοκούμαι και σ' αυτή την περίπτωση almis= ο
δωροδοκηθείς. Πέρα από το almis έχουμε και τα:

- alimsiz= άχαρος, άσχημος, κρούπλαστος
- alemmis=âlimmis= (κατά τα φαινόμενα, υποτίθεται ότι
είναι) σοφός, παντογνώστης
- âlâmis=(κατά τα φαινόμενα, υποτίθεται ότι είναι)
εξαιρετικός
- alinmis= (1) παρμένος, ειλημένος (2) πειραγμένος,
θιγμένος
- allamis= στολισμένος, μακιγιαρισμένος, βαμμένος
- alısmis= συνηθισμένος, εξοικειωμένος, μαθημένος,
εθισμένος

Αλιατάς

και όχι μόνο αλλά ήδη πολλά γράψαμε.
ΤΚΑ=3. Στα Αλβ. alea=alia=σύμμαχος απο το Ιταλικό alliato.
Σύμφωνα με τα ΝΕΑ (10 Ιουνίου 1997) ο Αλβανός Αλιάτι απο το
Τεπελένι συνελήφθη (παράνομη εισαγωγή τσιγάρων). Στην
Ιταλία βρισκουμε τα επώνυμα Aliata, Alliata, Alliat, με το
Alliata πιθανόν από την Τοσκάνη κα το Alliat λάθος γραφής/

Αλιζώτης[TN]

μπέρδεμα με τη λέξη *alliato*. Τέλος, Θεόδωρος Αλυάτης ήταν το όνομα Καππαδόκη στρατηγού του 11^{ου} μ.Χ. αιώνα.

TKA=9 (06/09). Ανλαμεσα στους μή Ελληνες Αλιζώτηδες έχουμε ένα Agim (Αλβ. ανδρικό όνομα, σημαίνει αυγή) μία(;) Fatmpara, μάλλον παραλλαγή του Αλβ. Fatmbarë= καλό μέλλον, τυχερή και ένα Osmen (προελεύσεως που αγνοώ). Παρατηρούμε ότι στα Γιάνενα υπήρχε χωριό με το όνομα Αληζώτ τσιφλίκ (από το 1927 Γεροπλάτανος) και το συμπέρασμα από όλα αυτά είναι ότι οτι το Αλιζώτης μάλλον έχει Αλβανική ρίζα και πράγματι σε ένα από τα βιβλία Google διαβάζουμε ότι το 1786 κάποιος Alizot Aga Kuka διωρίστηκε διοικητής του sancak (διοικητική μονάδα του Οθ. κράτους, βλέπε σημείωση [K110] στο γράμμα Κ για λεπτομέρειες) ιωαννίνων και εξωρίστηκε/απομακύνθηκε από την εξουσία το 1787. Στα Αλβ. zot= (1) κύριος, ιδιοκτήτης, αυθέντης, νοικοκύρης, άρχοντας (2) (σε θέματα θρησκείας) ο Παντοδύναμος και ίσως Alizot=Ali+zot. Σημειώνουμε πάντως ότι η λέξη alizot στα Εβραϊκά σημαίνει χαρούμενος, ευτυχής.

Αλικάκης

Αλικάκος

TKA=9,31. Σε γενικές γραμμές στυμολογείται από το άλικος= βαθυκόκκινος από το Τρκ. al (ίδια σημασία). Ο [ΔΤ] όμως προσθέτει και τα Τρκ alik= θεότρελλος, αλλόπαρμένος, σε άλλο κόσμο, χαζός, ηλίθιος και allik= κοκκινίλα, κοκκινάδα και έχει ένα κάποιο δίκηο δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τα ονόματα Alik(12), Allik (1), και Alik (1). Το Alik βέβαια ίσως να είναι ορθογραφικό σφάλμα η να σχετίζεται με τα Οθ. alik (ζωοτροφή –κριθάρι, σανός-) και alika (καμήλες που μεταφέρουν τη ζωοτροφή). Οι επιφανειακές ομοιότητες με το όνομα Αλική δείχνουν να είναι χωρίς ετυμολογική σημασία.

Αλισάνογλου [TN]

TKA=3, μάλλον όμως γυναίκες στην ίδια οικογένεια. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ. aliz=παραλαβή που είναι λεξικογραφικά σωστό αλλά, κατά τη γνώμη μου, ετυμολογικά λάθος. Διότι όχι μόνο είναι δύσκολο να πάμε από το aliz στο Αλιζαν και στο Αλιζανοğlu αλλά, επίσης, στον ΤΚΚΕ αυτά τα ονοματα δεν υπάρχουν. Αντιθέτως υπάρχουν 34 Αλιζαν και 6 Αλιζανοğlu. Δοθέντος ότι σύμφωνα με τον [RT] το Περσογενές Οθ. âlîzan σήμαινε ένδοξος, μεγαλοπρεπής, υποθέτω ότι Αλισάνογλου≈Ενδοξόπουλος.

Αλησάφης

Αλησάφος

Αλισάφης

TKA=13,3,2,5. Στην Τρκ. την Οθ. και την Αραβική υπάρχει πληθώρα ονομάτων του τύπου Al Safi, Ali Safi, Ali Saf, Ali Şafak, και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τα ονόματα Saf(16),

Αλισαφάκης

Safa(9), και Safi(31). Στο Κοράνι βρίσκουμε το Surat al saf με το al saf να αποδίδεται ως γραμμή μάχης. Το μόνο που δεν μπόρεσα να βρώ ήταν κάποιο Τρκ. επώνυμο που να συνδυάζει το Al[i,i] και το [s/ş][af]. Με ακροβατισμούς και μαντεψιές μπορούμε να σχηματίσουμε δεκάδες ισο-απίθανες ετυμολογίες. Π.χ., ανάμεσα στις πάμπολλες σημασίες το Τρκ. al σημαίνει οικογένεια σε σειρά γενεών, δυναστεία. Π.χ. Ali Osman=η δυναστεία του Osman, οι Οθωμανοί, Ali Resul= η οικογένεια του προφήτη. Δοθέντος ότι τα Αραβογενή Sâf και Sâfi σημαίνουν καθαρός, διαυγής, ξάστερος και κατ' επέκταση δίκαιος, αν υπήρχε κάποιος ένδοξος Sâf το πρόβλημά μας θα είχε λυθεί. Ατυχώς τέτοιο Sâf δεν γνωρίζω. Εξ ίσου καλά θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε τις εκφράσεις alessabah=το πρωί και alessheher=την αυγή, το χάραμα και να εφεύρουμε το alessafak (safak=seher=αυγή). Ατυχώς, τέτοια έκφραση δεν δείχνει να υπάρχει.

Αλιτζιάδης

Αλιτζόγλου

TKA=2,5. Τρκ alici το οποίο κυριολεκτικά σημαίνει συτός που παίρνει, αγοράζει οπότε alici βασικά σημαίνει αγοραστής, πελάτης αλλά συχνά η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα. Π.χ.,

- σε τηλεπικοινωνίες σημαίνει δέκτης,
- alici= alici melek= ο άγγελος του θανάτου (παίρνει ψυχές)
- alici kuş= αρπακτικό πτηνό,
- alici verici= αυτός που παίρνει πίσω τα δώρα που έδωσε.

Πάμπολλοι Alici (εκ των οποίων 6 λέγονται Mehmet) και 7 Alicioğlu στον ΤΚΚΕ.

ΑΛΙΦΙΕΡΑΚΗΣ

Αλμπάνης

;;;;;;

TKA=100+. Η λέξη αλμπάνης στα Ελληνικά σημαίνει (1) πεταλωτής/καλιγωτής (2) (οταν χαρακτηρίζει επαγγελματία)αδέξιος, ανίδεος, άσχετος, σκιτζής, κομπογιανίτης. Από το Περσογενές Τρκ nalband η nalbant=σιδηρουργός, πεταλωτής, κτηνίατρος για άλογα (Στα Αλβ. Nallban ίδιες σημασίες με το αλμπάνης). Στον ΤΚΚΕ σωρεία από Nalbant (7 λέγονται Mehmet) αλλά και 5 Albant. Ίσως από αντιδάνειο.

Αλουϊζος

TKA=8 (06/09). Από το Aloysius, εκλατινισμένη μορφή του Aloys και το τελευταίο Προβηγιακή μορφή του Louis. Βλέπε και Λουϊζος.

Αλούκος[ΤΝ]

TKA=30. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Αλικάκης και όπως ναέχη δίκη. Τουλάχιστον απο την άποψη ότι πολλές λέξεις

Τουρκικές λέξεις είχαν/έχουν παράλληλες μορφές (π.χ., akul/akıl, icun/için, zeytun/zeytin). Ο Νικόλαος Αλούκος ήταν πρόκριτος στα Στύρα, συνελήφθη το 1821 από τον Ομέρ μπέη της Καρύστου, φυλακίστηκε ως όμηρος στο φρούριο της Καρύστου και σκοτώθηκε μέσα στη φυλακή.

Στα Τρκ. το Aluk είναι σχετικά σπάνιο (TKKE=0, TKKA=1). Στα Οθ. η λέξη aluk είναι συνώνυμη της arzu= (1) επιθυμία, ευχή (2) διάθεση, θέληση (3) όρεξη, έφεση, προθυμία αλλά η aluk έχει και εξωτικές προεκτάσεις, για καμήλες που θηλάζουν ξένα καμηλάκια, καμηλοβοσκοτόπια, γάλα. Τείνω να πιστεύω ότι αν το Αλούκος μάς ήρθε από τους Οθωμανούς, μάλλον ήτανε παραλλαγή του Haluk (TKKE=6, TKKA=0) που στα Οθ. σήμαινε άνθρωπος ήπιος, ευχάριστος, με καλούς τρόπους, καλοπροαίρετος.

Αλούσης [TN]

TKA=0 αλλά το όνομα εμφανίζεται στο διαδίκτυο.

Ετυμολογείται από το alis=παραλαβή από τον [ΔΤ]. Στον TKKE βρίσκουμε Alis=44, Alis=1, Alis=8, Alis=3. Στα Οθ. âlûs είναι το λοξοκοίταγμα που εκφράζει νάζι, παράπονο, η πικρία και âlûsî είναι αυτός που λοξοκοιτάζει. Προτιμώ το âlûs αλλά αυτό είναι θέμα γούστου.

Αλπάνης [TN]

Αλπανίδης

Αλπανέζος

TKA=1,4,1. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Αλπάνης (βλέπε όνομα). Στον TKKE βρίσκουμε 51 Alpan και 23 Alban που δεν συμβαδίζουν με αυτήν την ετυμολογία Παρατηρούμε τα εξής:

- Στα Τρκ. alp=alb= γενναίος, άφοβος, ήρωας και τα Οθ. χρησιμοποιούσαν την κατάληξη an για να σχηματίσουν πληθυντικούς εμπύχων (zen→ zenan=γυναίκες, karudan→karudanan=ναύαρχοι, çanus→çanusan=λοχίες [RT])
- Alpan είναι τύπος χαλιού από ομώνυμο χωριό του Αζερμπαιζάν. Το Alpan θεωρείται παραφθορά του Alban όνομα αρχαίου βασιλείου στην περιοχή Καυκάσου (4^{ος} αιώνας π.Χ. μέχρι τον 7^ο αιώνα μ.Χ.), όνομα που εμφανίζεται και σε μερικές θεωρίες για την καταγωγή των Αλβανών.

Δοθέντος ότι η κατάληξη -έζος είναι συχνά εθνική, ίσως τα Alpan/ Alban και τα αντίστοιχα δικά μας ονόματα να σχετίζονται με την έννοια του γενναίου η την καταγωγή απο το Alpan.

Σημείωση: Η χρήση πληθυντικών είναι συχνή στα Τρκ. ονόματα. Στον TKKE βρίσκουμε 30 Alpar και σωρεία Alper από

Αλπος
Αλπογλου

τους οποίους 17 λέγονται Mehmet. Τα Alpar και Alper χρησιμοποιούνται και σαν κύρια ονόματα.
TKA=24, 2. Κατά πάσα πιθανότητα από το Τρκ. alp= γενναίος, άφοβος, ήρωας. Σωρεία απο Alp στον ΤΚΚΕ (οι Mehme είναι 36) και 7 Alpoğlu. Προσθέτουμε ότι Αλπος ήταν το όνομα μυθολογικού γίγαντα και εμφανίζεται στο διαδίκτυο και σαν παρατσούκλι (Στεφάνι Κορινθίας). Ίσως σε μερικές περιπτώσεις το άλπος να είναι σύντμηση Ελληνικής λέξεως (π.χ., άλυπος → άλπος), πράγμα που συνηθίζεται στα χωριά.

Αλπογιάννης[ΤΝ]
Αλποχωρίτης
Αλεποχωρίτης

TKA=4,6,4. Στην Αχαΐα υπάρχει χωριό Αλποχώρι και στην ιστοσελίδα του χωριού το όνομα ετυμολογείται από τον μυθολογικό γίγαντα Αλπο. Υπάρχουν βέβαια και διάφορα Αλεποχώρια και μαντεύω ότι το Αλποχώρι ήταν κάποτε Αλεποχώρι η μάλλον Αλουποχώρι. Αλούπι σημαίνει τομάρι αλεπούς και στην απογραφή του 1840 βρίσκουμε ένα Αλουποχώρι (δήμος Εύας, Μεσσήνη) ένα Αλουποχώρι η Αλποχώρι (δήμος Λετριναίων, Ηλεία) και ένα Αλποχώρι (δήμος Καλτεζών, Μαντινεία). Υποθέτω ότι ακαι το Αλπογιάννης είναι σύντμηση του Αλεπογιάννης (ονόματος εν χρήσει).

Αλτάκης
Αλτάνης[ΤΝ]
Αλτανόπουλος

TKA=2. Ίσως από το Αλτης (βλέπε όνομα).
TKA=43,4. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα από το Ιταλικό altana=εξώστης. Προσθέτουμε τα εξής:
(1) αλτάνα=αλιτάνα=αρτάνα στενό χώρισμα δίπλα σε τοίχο η μέσα σε κήπο όπου φυτεύονται άνθη.
(2) Πλήθος από Altan (200+) στον ΤΚΚΕ (οι Mehmet είναι 16).
(3) Δύο Altanoğlu στον ΤΚΚΕ
Με βάση αυτά τα δεδομένα η ετυμολογία του [ΑΚΛ] δείχνει λίγο ύποπτη. Το Τρκ. alt ίσως να είναι η ρίζα (βλέπε Αλτης) αλλά το πέραςμα από το alt στο Altan δεν είναι προφανές. Το πιθανώτερο είναι ότι το Altan, που είναι και κύριο όνομα, προέρχεται από το al+tan = κόκκινη αυγή. Τουλάχιστον αυτό δείχνουν να πιστεύουν οι γείτονες.

Αλτής

TKA=27 αλλά και 5 Alt στον ΤΚΚΕ. Η θέση του τόνου μηδενίζει την πιθανότητα η ρίζα να είναι η λέξη άλτης η η Αλτη/Αλτης (Ασλις/Αλτεως) της Ολυμπίας. Απομένει το Τρκ. alt= κάτω, κάτω μέρος, πάτος, κατώτερος, υποδεέστερος.

Αλτίνης[ΤΝ]
Αλτινίδης
Αλτίνογλου

TKA=2,3,2,2 ενώ στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε σωρεία Altin (οι Mehmet είναι 23), 26 Altinoğlu, και 1 Altinalmaz. Το πρώτο συνθετικό σε όλα τα ονόματα είναι το altin=χρυσάφι, χρυσό νόμισμα,

Αλτιναλμάζης χρυσαφένος. Το δεύτερο συνθετικό του *Αλτιναλμάζης*, *almaz*, είναι (σε αρνητική μορφή) το τρίτο πρόσωπο ενεστώτος του *almaz* και βασικά σημαίνει δεν παίρνει, δεν αγοράζει. Σημειώνουμε ότι το *Altin* είναι και κύριο γυναικείο όνομα, χοντρικά ανάλογο του Ελληνικού Χρύσα/Χρύσω/Χρυσούλα. ΤΚΑ=8,24,3,1,1,2,1,2. Τρκ. *alti*=6+ *parmak*=δάχτυλο=εξαδάχτυλος.

Αλτιπαρμάκ

Αλτιπαρμάκης

Αλτιπαρμακίδης

Αλτιπαρμάκογλου

Αλτιμπαρμάκ

Αλτιμπαρμάκης

Αλτηπαρμάκ

Αλτηπαρμάκης

Αλτσιτζιόγλου

Αλτσιτζόγλου

Αλτζιτζόγλου

Αλτσιτσιόγλου

Αλτσιτσιογλου

Αλτσιιάδης

Αμανατίδης

Αμανατιάδης

ΤΚΑ=2,8,2,1,2,1, όλα από το Τρκ. *alci*=γύψος και το επαγγελματικό *alci*. Το όνομα *Alci* χρησιμοποιείται στην Τρκ. αλλά είναι σπάνιο (ΤΚΚΕ=0, ΤΚΚΑ=1).

ΤΚΑ=100+, . Σε γενικές γραμμές το όνομα όπως και η λέξη *αμανάτι* ετυμολογούνται από το Τρκ. *amanet*= ενέχυρο, υποθήκη. Συμφωνά με τον [RT]·

- *amanat*= (1) *emanet* (2) οτιδήποτε δεν έχει στερεωθεί σωστά και κινδυνεύει να μετατοπιστεί ή να πέσει.
- *emanet*= (1) οτιδήποτε αφήνεται για φύλαγμα, προκαταβολή, κατάθεση, καπάρο, βαλίτσες που αφήνονται για φύλαγμα, κ.τ.λ. (2) (Οθ.) γραφείο κυβερνητικών πληρωμών (προς η από). (3) αξιοπιστία, ειλικρίνεια/πίστη όσον αφορά στις συναλλαγές (π.χ., *emanete hyanet*= κατάχρηση πίστωσης/εμπιστοσύνης,...-).

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 96 *Emanet*, 23 *Emanetoğlu*, και 1 *Emanetçi*.

Αμελαδιώτης

ΤΚΑ=2. Κατά πάσα πιθανότητα από τους Αμελάντες, χωριό στη βορεια Εύβοια.

Αμελίδης

ΤΚΑ=5. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. *amelî*= εργατικός. Επειδή όμως

- Στον ΤΚΚΕ, ΤΚΚΑ, και ΤΚ Αγκύρας δεν βρήκα κανένα από τα επώνυμα *Amel*, *Ameli*, *Amelli*, η *Amele*,
- Στις Τρκ. ιστοσελίδες δεν μπόρεσα να βρω τέτοια επώνυμα, και

- Στον ΤΚΑ δεν βρήκα και στο διαδίκτυο δεν μπόρεσα να βρώ ούτε το Αμελής ούτε το Αμελ(ι)ογλου [με όλους τους δυνατούς τονισμούς],

Νομίζω ότι πρέπει να κοιτάξουμε αλλού.

ΤΚΑ=8.

ΤΚΑ=1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αμίλης από το Οθ. *âmil* το οποίο αποδίδει ως ενεργητικός. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 21 *Amil*. Το *Amil* χρησιμοποιείται και σαν κύριο γυναικείο όνομα. Στα λεξικά το *amil* αποδίδεται ως 1. παράγοντας 2. κίνητρο (ΤΕ) ως (1) παράγοντας, πράκτορας, κίνητρο, λόγος, αίτιο (2) ελπίδα, προσδοκία (3α) κυβερνήτης, ανώτερος υπάλληλος (3β) φορατζής, φοροεισπράχτορας (4) εργάτης, κατασκευαστής (5) αυτός που φκιάχνει, πράττει, ενεργεί [RT]. Το ποιά απ' αυτές τις ερμηνείες πρέπει να θιοθετήσοθμε για τον ένα και μόνο Αμίλλη (το Αμίλης με ένα λ δεν το βρήκα ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο) το αφήνω στη φαντασία του αναγνώστη.

**Αμελτώνης
Αμίλλης**

Αμιράλης[ΤΝ]

*Αμιραλιάν
Αμοιράλης
Αμηράς*

ΤΚΑ=19,2,19,30. Ο [ΑΚΛ] αναφέρεται στα Αμιράλης και Αμίραλης και ετυμολογεί το πρώτο από το αμιράλης=ναύαρχος και το δεύτερο από το *Amir Ali* το οποίο αποδίδει ως έξοχος. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε 84 αναφορές στο Αμιράλης και μία μόνο στο Αμίραλης για κάποιον ο οποίος εμφανίζεται δυό φορές με το όνομα Αμιράλης (Οσβαλντ). Οι αντίστοιχοι αριθμοί για τα Αμοιράλης Αμοίραλης είναι 4/1. Η Ελληνική είχε κάποτε τις ξενόφερτες λέξεις αμιράλις (ναύαρχος) και αμιράς=στρατηγός, διοικητής, σατράπης και η Οθ. είχε αντίστοιχα τις λέξεις *amiral* και *âmir/emîr*. Σε γενικές γραμμές η ετυμολογία από τα αμιράλις/αμιράς δείχνει πολύ πιο πειστικές μολονότι το αμιράς με τη σειρά του προέρχεται από το Αραβικό *âmir/emîr*.

Δοθέντος όμως οτι στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 6 *Emirali* (και 0 *Amirali*), παρά το γεγονός οτι η υιοθέτηση Μουσουλμανικού ονόματος απο Χριστιανούς είναι σπάνια (γνωστή εξαίρεση ο Μουράτης), η εκδοχή του *Emîr* ((1)πρίγκηπας, αρχηγός, διοικητής και (2) απόγονος του Προφήτη)+ *Ali* (υψηλός, ευγενής ύπτατος, έξοχότης) δεν είναι απορριπτέα.

Αμπάρης

*Αμπαριώτης
Αμπαρτζής
Αμπαρτζάκης
Αμπαρτζίδης
Αμπαρτζόγλου*

ΤΚΑ=2,12,,2,12,15,1. Τρκ *ambar* (και Οθ. *enbar*)= αμπάρι, αποθήκη, κύτος πλοίου, εταιρεία μερταφορών και *ambarci*= αποθηκάριος. Αλλά και οικισμός Αμπάρι κοντά στον Πύργο (Ηλεία).

Αμπάρκιολας Αμπάρκιολης	TKA=0,0, TKΘ=2,1. Ambarköy είναι το όνομα χωριού (γνωστού και ως Ambar, Anbar και Ketbat) το οποίο βρίσκεται στην Καππαδοκία, περίπου 12 χλμ. από το Kayseri (αρχαία Καισάρεια). Ambar köylü λέγεται ο προερχόμενος από το εν λόγω χωριό. Μαντεύω λοιπόν ότι το επώνυμο μας ήρθε από την Καππαδοκία. Οσοι προτιμούν πιο εξωτικές ετυμολογίες ας λάβουν υπ' όψιν ότι köle=σκλάβος και ας συνδυάσουν το ambar (αμπάρι) με το köle. Σημειώνουμε και τον Απόστολο Αμπάρκιολη, διαίτητή από τη Μακεδονία, που δεν έδωσε πέναλτυ στον Παναθηναϊκό το Νοέμβριο του 2009 και τον άφησε ισόπαλο με τον Αστέρρα Τρίπολης. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο αντίστοιχο του Αμπάρκιολης δεν βρήκα.
Αμπατζής Αμπατζάς	TKA=100+,0. Αραβογενές Τρκ. aba=αμπας, χοντροφκιαγμενο μαλλινο ύφασμα, abaci=αυτος που φκιάχνει η πουλάει τέτοια υφάσματα. Το αμπατζάς εμφανίζεται με 5-6 διαφορετικά ονόματα στο διαδίκτυο.
Αμπεσλίδης	TKA=0, αλλά TK Δράμας=10! Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το abes=ανώφελος. Σε γενικές γραμμές abes=μάταιος, άχρηστος, ανώφελος (2) παραλογισμός/μουρλάδα, παράλογος/μουρλός (3) άσκοπο χάσιμο χρόνου. Το πρόβλημα είναι οτι Τρκ επώνυμο του τύπου Abes/Abesle/Abesli δεν μπόρεσα να βρώ ούτε σε τηλεφωνικούς καταλόγους ούτε σε ιστοσελίδες. Στην Τρκ. αργκό ampes=χασισι μαύρη. Σπεύδουμε να παρατηρήσουμε ότι ούτε σε καταλόγους ούτε στο διαδίκτυο βρήκαμε τα επώνυμα Ampes/Ampesli.
Αμπλάς[TN]	TKA=12. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα δύο φορές. Την πρώτη από το Ελληνικό εμβολή→αμπολή→αμπλάς=αυλάκι (Τα εμβολή, αμπολή υπάρχουν και σημαίνουν αυλάκι. Το αμπλάς δεν το βρήκα πουθενά) και τη δεύτερη από το Τρκ. abla= μεγάλη αδελφή. Συμπληρώνουμε: <ul style="list-style-type: none"> • Abla είναι τίτλος τιμής όταν κανείς απευθύνεται σε μεγάλες γυναίκες (μπορεί βέβαια να εκληφθή ως προσβολή). Επίσης σημαίνει: <ul style="list-style-type: none"> ○ σκλάβα υπεύθυνη για τις άλλες σκλάβες του σπιτιού ○ γυναίκα (σύζυγος του περι ου ο λόγος) ○ λεσβία (κυρίως ablacı) • Στη μαθητική αργκό abla είναι ο δάσκαλος που είναι υπερβολικά φιλικός και δίνει πολυ καλούς βαθμούς στα κορίτσια.

- Abla είναι γυναικείο Αραβικό όνομα, γνωστό από τα ποιήματα του ποιητή Antara (7^{ος} αιώνας) και σημαίνει καλοφκιαγμένη, με τις κατάλληλες καμπύλες και πιασίματα.
- Στα Οθ. abl= χοντρός, παχύσαρκος/ ογκώδες αντικείμενο και abla= άσπρο αντικείμενο.
- Τα Abla και Ablaoğlu δεν δείχνουν να είναι εν χρήσει Τρκ. ονόματα. Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε το ένα ούτε το άλλο. Στο διαδίκτυο δεν μπόρεσα να βρω ούτε ένα υπαρκτό πρόσωπο με **Τουρκικό** επώνυμο Abla. Ο ένας και μόνο διαδικτυακός Ablaoğlu λεγότανε Vichen, γεννήθηκε το 1843 στη Γαλλία και παντρεύτηκε το 1873. Αν ζή, είναι 160+ ετών!!!
- Δοθέντος ότι οι υπάρχουσες ετυμολογίες είναι ύποπτες, οι αναγνώστες που προτιμούν τις Ελληνικές ετυμολογίες μπορούν να θεωρήσουν το επαγγελματικό Αμπ(ε)λάς σαν πιθανή ρίζα.

Αμπουρίδης[TN]
Αμπούρογλου

TKA=2,2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. âbiru το οποίο αποδίδει ως σεμνότητα (έχει και άλλες έννοιες). Ατυχώς όμως το Abiru δέν δείχνει να είναι εν χρήσει Τρκ. επώνυμο (0 στον ΤΚΚΕ και 0 στο διαδίκτυο) εν αντιθέσει με το Abur (9 στον ΤΚΚΕ). Στά σύγχρονα Τρκ. το abur εμφανίζεται κατά κανόνα ως abur cubur= προχειρο φαγητό, φαγητό εκ των ενώντων με γεύσεις κατά κανόνα αταίριαστες (2) τυχαίος, μπερδεμένος, χωρίς αρχή και τέλος, χωρίς λογική συνοχή, ασύνδετος. Στις ιστοσελίδες του Τρκ. υπουργείου πολιτισμού για τον Abusuriyan Akayev (1872 -1931) διαβάζουμε *Açıqdir afileganga aburum. Belgili, bilegenge saburum* (πρωτότυπο, έμφαση δική μου) και *Açıktir, anlayana ihtiramım. Belgili, bilene saburım* (μετάφραση). Το οποίο συνεπάγεται (αν η μετάφραση είναι σωστή) ότι στο πρωτότυπο abur=αυτός που δείχνει σεβασμό. Βέβαια τα περί abur είναι ατελείωτα διότι, π.χ.,

- Το abur/arur= σούπα στις συνταγές των Αρμενίων
- Abur είναι κύριο Αραβικό όνομα.
- Abur εμφανίζεται στα Αραβικά με την έννοια του διασχίζω (αυτός που διασχίζει, η πράξη του διασχίζω), πέραςμα, φυγή
- Al Habor είναι το Αραβικό όνομα του άστρου Σείριος. Το άστρο ήταν επίσης γνωστό ως Al Shira (το λαμπρό, σύμφωνα με μιá ετυμολογία) και ως al A'bur al

Yamaniyyah (το πέραςμα στό νότο/ η φυγή στο νότο). Σύμφωνα με μία μυθολογική αναφορά τα άστρα Κανόπους, ο Σείριος (η μεγάλος κύων) και Προκύων (μικρός κύων) ήταν αδερφές. Όταν ο Κανόπους έφυγε προς το Νότο, ο Σείριος διέσχισε το γαλαξία για να είναι μαζί της. Ο Σείριος (μεγάλος σκύλος) φαίνεται προς το νότο ενώ ο Προκύων φαίνεται προς το βορρά (η τη Συρία=Sham). Κυριολεκτικά βέβαια, οι αναφορές στην Υεμένη σημαίνουν δεξιά (όταν κοιτάει κανείς τη Μέκκα προς την Ανατολή, άρα νότια) ενώ οι αναφορές στη Συρία (Sham) σημαίνουν αριστερά.

Σε τελική ανάλυση το τι ακριβώς σημαίνει το επώνυμο Abur στην Κωνσταντινούπολη δεν το γνωρίζω αλλά δεν υπάρχει λόγος, ελλείψει άλλων στοιχείων, να δεχτούμε το âbriγ σαν την τελευταία λέξη επί του θέματος.

Αμπράσης[TN]

Αμβραζάς

Αμβράζης

Αμβραζιάδης

Αμπράζης

Αμπρασίδης

Αβράς

Αβράσης

Αβράσογλου

TKA=5, 3, 49, 4, 20, 2, 13, 14. Ο [MT] όπως και οι [AKΛ] και [ΔΤ] ετυμολογούν το Αμπράζης και συναφή από το Τρκ. abraş= παρδαλός, αρρωστιάρης, αγροίκος απρόσεκτος [MT] αρρωστιάρης στιγματώδης [AKΛ] και παρδαλός [ΔΤ]. Σύμφωνα με τον [RT] abraş/ebreş=

(1) παρδαλός με στίγματα (π.χ., άλογο)

(2) με άχρωα στίγματα (επιδερμίδα, φύλο), ο έχων

αλφισμό

(3) λεπρός (abraşlık=λέπρα).

Παράλληλα, σύμφωνα με τον [RT] υπάρχει και τα Οθ. abraz= ζώο εκ γενετής στείρο, abr= (1) ερμηνεία ονείρου (2) κλάψιμο, πένθος, βαθειά λύπη και abra=τάρα, απόβαρο. Από τα ονόματα Abraş, Abraşođlu, Abraz, και Abrazođlu μόνο το πρώτο απαντάται στον ΤΚΚΕ (2 άτομα, μάλλον αντρούγυνο) και τα τρία πρώτα στο διαδίκτυο (αν βέβαια Abraz=στείρος, είναι λογικό να μην υπάρχει Abrazođlu). Σε τελική ανάλυση δεν είμαι σίγουρος αν όλα αυτά τα ονόματα προέρχονται απο το abraş και μόνο.

TKA=27,23,2,4,6,4,17. Adali σήμαινει στα Τρκ και ανταλής πάλαι ποτέ σήμαινε στα Ελληνικά [ΔΔ] νησιώτης με έμφαση στα νησιά κοντά στην στερηά, ιδίως τα νησιά της Προποντίδας.

Πλήθος Adali στον ΤΤΚΕ με 17 Mehmet Adali αλλά και 3 Adaliođlu. Υπάρχουν όμως και δύο Antalyali οπότε το Ανταλιάλης μάλλον σημαίνει από την Αντάλεια.

Ανταλής

Αδαλής

Ανταλάκης

Ανταλιάλης

Ανταλίδης

Ανταλόγλου

Αδαλόγλου

Αντάμης

TKA=

Αντασούρας	TKA=9.
Αντζας [TN]	TKA=13,23,6,6. Μάλλον απο το άντζα= γάμπα, κνήμη,
Αντζακας	δανεισμένο από τα μισν Λατινικά ancia (IME). Επίσης περιοχή
Αντζακλής	Αντζάρα στη Γεωργία. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Αντζάρας από το
Αντζάρας	Τρκ acar= εύρωστος, ισχυρός. Το ίδιο και ο [ΔΤ] που γράφει
	acar=ρωμαλέος. Το acar υπάρχει σαν λέξη και σαν όνομα αλλά
	μάλλον με διαφορετική έννοια από αυτή που του αποδίδεται
	απ' ο τους [ΑΚΛ,ΔΤ], και τα τζ/ντζ είναι ηχητικά σχεδόν
	ταυτόσημα. Πιστεύω όμως οτι η ετυμολογία απο το acar είναι
	λάθος διότι αν το --άρας του Αντζάρας είναι μεγενθυντικό, η
	έλλειψη του Αντζαράκης είναι λογική (η παράθεση
	μεγενθυντικού και υποκοριστικού δεν πολυπάει). Αν όμως το
	Αντζάρας προέρχεται από acar και το --άρας δεν είναι
	μεγενθυντικό, τότε η παρουσία του Ατζαράκης και η απουσία
	του Αντζαράκης δείχνει ύποπτη.
Αντζουλής	TKA=29,8,16,100+. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. acul=βιαστικός.
Αντζουλίδης	Επειδή όμως τα Acul/Aculoğlu δεν δείχνουν να είναι εν χρήσει
Αντζουλάκος	Τρκ. ονόματα (0 στον ΤΚΚΕ, δεν βρήκα κλανένα στο διαδίκτυο),
Αντζουλάτος	Αντζούλογλου δεν υπάρχουν στον ΤΚΑ και στο διαδίκτυο και το
	-άτος των Αντζουλάων δείχνει Κεφαλονιά μεριά, ίσως το acul να
	μην είναι η ρίζα. Κοιτώντας στους συνδρομητές που το όνομά
	τους αρχίζει με ΑΝΤΖΟΥΛ βρίσκουμε στις πόλεις που
	διαλέξαμε μόνο το Αντζουλάτος και αυτό με τις ακολουθες
	συχνότητες: Κεφαλονιάς=16, Πάτρα=22, Ηράκλειο=1 και
	Διονύσης, Δράμα=0, Θεσσαλονίκη=1 και Διονύσης. Με βάση
	όλα αυτά, ίσως το βασικό όνομα να ήτανε το Αντζουλάτος,
	πιθανόν παραλλαγή του Ιταλικού κυρίου ονόματος
	Angelo/Angela/Angiolo/ Angiolo= Αγγελος όπως τα
	Αγγελέτος/Αγγελάτος. Σημειώνουμε τα ονόματα Anciolli
	(εκατοντάδες), Angiuli (εκατοντάδες, οι πιό πολλοί στην Puglia),
	Angiolato (μία και μόνο στο διαδίκτυο) και Acciaioli (πάλαι ποτέ,
	αυθέντης της Αθήνας).
Ανυφαντής	ανυφαίνω=υφαίνω/ξαναυφαίνω,
	ανυφάντης/ανυφαντής=υφαντής και είδος αράχνης
Αξακαλής [TN]	TKA=2. Τρκ ak+sakal+lı= άσπρα+γένεια+(ο εχων)=ασπρογένης).
	Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 44 Aksakalli και 1 Aksakali. Σημειώνουμε
	όμως και την παρουσία, εκατέρωθεν του Βοσπόρου, δύο πόλεων
	με το όνομα Aksakal, οπότε το Aksakalli πορεί να είναι, πολύ
	απλά, ένδειξη καταγωγής η διαμονής. Τέλος, στα Οθ. Aksakal

Αξαμπανό-
πουλος [TN]

και Aksakalli λεγότανε ο μουχτάρης του χωριού, ήτοι ο κοινοτάρχης/πρόεδρος/προεστός.

TKA=2. Μιά γρήγορη ματιά στον TKKE δείχνει 44 Şaban, 28 Saban, και

απειράριθμους Ak εκ των οποίων δύο λέγονται Şaban (κύριο όνομα). Στην Τρκ. Şaban είναι ο όγδοος μήνας του Μοσουλμανικού (σεληνιακού έτους) αλλά σημαίνει και (2) βλάκας, ανόητος, αγαθιάρης (3) κατάπληκτος σε βαθυ,μο που έμεινε μάρμαρο. Παράλληλα saban=άροτρο και ak έχει διάφορες έννοιες πέρα από το λευκός, και μία από αυτές είναι έντιμος/αξιόπιστος [ML]. Το να ετυμολογήσουμε το όνομα σαν έντιμος βλάκας είναι τραβηγμένο απο τα μαλλιά. Αλλά καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζω και η παρούσα έχει την πλάκα της δοθέντος ότι ο έντιμος στο χώρο των αετονύχηδων φαντάζει βλάκας.

Αξιάς[TN]

TKA=5, 34, 12, 5. Ο [ΔΤ] προτείνει aksa= απώτατος η akca=απριδερός.

Αξαόπουλος

Στον TKKE βρισκουμε 2 Aksa, 2 Akşa, πληθώρα από Akca (17 λέγονται

Ακτσόγλου

Mehmet), και 55 Akcaoğlu. Πλήν όμως μιά απλή επίσκεψη στο [OS]

Αξαζιώτης

μας δείχνει διάφορα aks. Π.χ.,

- aks = μπερδεύω, ανακατεύω, μπλέκω, αναστατώνω, περιπλέκω, ...
- aks = αχαϊρευρος, άτακτος, κατεργάρης, σκανταλιάρης, παλιοτόμαρο
- aks =αντίθετος, αντίστροφος

Αλλά, για να μὴν συνηθίσουμε στα απλά και τα εύκολα, έχουμε και τα Αλβανικά:

- akci=μάγειρας (λέξη που δεν χρησιμοποιείται πιά
- aksë= ικανός, άξιος και aksi= **ικανότητα αξία**
- aksh= κάποιος, ο δείνας, ο τάδε

Τέλος έχουμε και τα Ελληνικά αξιά= σωματική δύναμη, αντοχή, ικανότητα, αξιάδα= αξία, ικανότητα, δραστηριότητα, γρηγοράδα, αξαζιούμενος=ικανός, επιτήδειος, εργατικός αξιάζω= (1) αξίζω (2) δίνω αξία, εκτιμώ (3) είμαι καταδεχόμενος αξαζόμενος=άξιος, ικανός, αξιάζω=(1) αξίζω (2) τακτοποιώ, διευθετώ, βάζω τάξη [ΔΔ].

Αξαολής[TN]

Αξαολίδης

Αξάρης

Ακσαρίδης

Ακσάραφλος

Με τὰ υπάρχοντα δεδομένα θα έλεγα ότι είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι όλα τὰ ονόματα έχουν την ίδια ρίζα και ο αναγνώστης καλείται να επιλέξει ότι αυτός προτιμά.

TKA=62,10,1,2,1. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. akhisar (άσπρο κάστρο και βασικά έχει δίκη). Στην Τουρκία υπάρχουν διάφορες πόλεις με αυτό τό όνομα ανάμεσα σ' αυτές και τα αρχαία Θυάτειρα, γνωστά επίσης με το όνομα Αξάρι και Αζάριον. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 2 Akhisarlı όπως και τα ονόματα Aksar=10 και Akşar (11) αλλά κανέναν (Aksar/Akşar)lı παρά το γεγονός ότι υπάρχουν 4 πόλεις ονομαζόμενες Ak(s/ş)ar (μερικές έχουν και τα δύο ονόματα) και ένα Aksaraf. Στα Οθ. aksar/akser είναι ο υπερθετικός του kasir= κοντός [OS, RT]. Στο [OS] επίσης διαβάζουμε ότι akşar= άνθρωπος η ζώο εκ γενετής με δέρμα/τρίχωμα άσπρο (λογικό δοθέντος ότι το Αραβογενές şar= μαλλιά, τρίχωμα) και akşer= άνθρωπος με κόκκινο πρόσωπο η κόκκινα μάτια. Σε τελική ανάλυση δεν είναι σίγουρο ότι όλα αυτά τα ονόματα έχουν την ίδια προέλευση και παρά το γεγονός ότι η ετυμολογία του [ΑΚΛ] δείχνει πειστική, ίσως να μην είναι η μόνη.

Αξής

[Αξι-Ακτζ]ογλου

Αξόγλου

TKA=20,1,2. Ο [ΔΤ] προτείνει το aksi= ανάποδος. Ατυχώς, στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Aksi και ο μόνος διαδικτυακός Mehmet Aksi είναι Αλβανός. Το aksi σχετίζεται με το aks=akis= (1) αντιστροφή, αντίστροφος (2) ηχώ, αντήχηση, αντικατοπτρισμός (3) αντίθετος, ενάντιος. Αλλά στον ΤΚΚΕ Aks=0, Akis=1. Ο Αξίογλου/Ακτζόγλου δείχνει ότι το όνομα ίσως να ήτανε Ακτζής η Ακτσή. Στον ΤΚΚΕ Akci=1, Akçoğlu=1. Για ενδεχόμενες ετυμολογίες του ονόματος ο αναγνώστης μπορεί να δει τα ονόματα Ακτσόγλου και Αξάς.

Αξίσας**Απαζίδης[TN]**

Απάζογλου

TKA=4, κατά τα φαινόμενα μέλη της ίδιας οικογενείας. TKK=11,7. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. aras το, οποίο αποδίδει ως αχρείος. Τα δικά μου τα λεξικά λένε aras=κακοποιός, γκάνγκστερ, από το γαλλικό Apache, από το όνομα φυλής (Απάτσι). Όπως και νά'χη το πράγμα, ο ΤΚΚΕ δεν έχει ούτε Aras[oğlu], ούτε Aras[oğlu] ούτε Aras[oğlu]. Τέτοια Τρκ. ονόματα δεν βρήκα ούτε στο διαδίκτυο.

Στην ιστοσελίδα της οικογένειας Απαζίδη διαβάζουμε ότι το όνομα προέρχεται από την Α(μ)πχαζία όπου κατέφυγε ο Νικόλαος Χατζίδης από το Χαμούρι (Ματσούκα) κοντά στη Τραπεζούντα. Οι Αμπχάζιοι στα Τρκ. λέγονται Abaza και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε Abaza=4, Abaz=3, Abazoğlu=2 ενώ στον ΤΚ

Απάκης[TN]

Απατζάς

Απατζίδης

Απατζόγλου

Απαταλίδης

Αράζ

Αράζος

Αγκυρας οι Abaza είναι 8 και οι Abazaoğlu. Βρίσκω την εξήγηση της οικογενείας Απαζίδη πιό πειστική.

TKA=2. Μάλλον από το Τρκ. Aراك=κατάλευκος, κάτασπρος.

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 66 Aراك.

TKA=1,7,2. Μάλλον παραλλαγή του Αμπατζής, βλέπε όνομα.

TKA=1. Τρκ. aptal=χαζός, κουτός, βλάκας, ηλίθιος.

TKA=1, 16. Στον ΤΚΚΕ σωρεία από Araz (οι Mehmet είναι 9) και ένας Arazoğlu. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το araz= τυχαίο πράγμα η το âraz=συμπτώματα. Βασικά σωστά αλλά τα δικά μου λεξικά λένε:

- ârâz=πληθυντικός του arz= (1) η γή, η υφήλιος (2) χώρα, περιοχή, εδάφη (2) χωράφι, ιδιοκτησία
- âraz= συμπτώματα (ιατρική)
- arâz πληθυντικός του arz= γεωγραφικό πλτος, τα πλευρά αντικείμενου (π.χ., βουνοπλαγιά, πλευρά πλοίου, πλευρά συννεφογραμμής) στρατός
- arâz πληθυντικός του irz= γυναικεία τιμή, αγνότητα, παρθενιά. Το irz εμφανίζεται σε πληθώρα εκφράσεων σχετικές με ξεπαρθενέματα, βιασμούς, αποπλανήσεις κ.τ.τ. Ο πληθυντικός του όμως είναι περιεργος γιατί θεωρητικά κάθε παρθένα ξεπαρθενεύεται μία και μόνο φορά.
- araz= (1) ιατρικό σύμπτωμα (2) (Φιλολογία) το τυχαίο, το συμπτωματικό, το επουσιώδες (3) (Θεολογία) Ιδιοκτησία και κάθε μορφή επιγείου πλούτου, του ασημιού και του χρυσού εξαιρουμένων.
- Στην αργκό araziye uymak= το παίζω αθώς, κρύβω, καλύπτω, συγκαλύπτω.

Συμπερασματικά, ο αναγνώστης καλείται να διαλέξει.

Αραϊτζόγλου

Αραϊτζόπουλος

TKA= 9, 3. Στα Τρκ. arayici= σημαίνει (1) ερευνητής, αναζητητής (2) αυτός που ψάχνει τους σκουπιδότοπους για να βρή αντικείμενα μιάς κάποιας αξίας (3) (πάλαι ποτέ) σκουπιδιάρης (4) τελωνειακός. Η εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού() γράφει:

Αραϊτζής: Αναζητούσε πολύτιμα και ημιπολύτιμα μέταλλα και κοσμήματα σε σκουπιδότοπους και σε σωρούς χωμάτων. Κάποτε αγόραζε και τις στάχτες από πυρκαγιές, στις οποίες έψαχνε για

πολύτιμα μέταλλα και χρήματα. Οι αραιτζήδες ήταν οργανωμένοι σε συντεχνία.

Στον ΤΚΚΕ δρίσκουμε 28 Arayici και 3 Arayicioğlu. Το ποιά ονόματα δηλώνουν επιστημονικός ερευνητής, ποιά ερευνητής σε σκουπιδότοπους, και ποιά ερευνητής σε μπαγκάζια ταξιδιωτών το αφήνουμε στη φαντασία του αναγνώστη.

Αραμπάκος ΤΚΑ=3

Αραμπαλής ΤΚΑ=8 arabali vapur.

Αραμπαμπασλής ΤΚΑ=1

Αραμπάνος ΤΚΑ=22

Αραμπατζής ΤΚΑ=8,2,2 εκ των οποίων ο ένας αυτοκινητιστής. Στα Τρκ. araba=(1)κάρο, άμαξα με άλογα (2) αυτοκίνητο. Αναλόγως με το όχημα για το οποίο μιλάμε και τη χρήση του, arabaci είναι ο οδηγός/χειριστής ήτοι καροτσιέρης, αμαξάς, αγωγιάτης, οδηγός.

Αραμπατζίδης

Αραμπατζόγλου

Αράπης

Αράπογλου

ΤΚΑ=100+, 100+. Στα Ελληνικά (άραψ) όπως και στα Τρκ (Arap) η λέξη αρχικά σημαίνει Αραβας αλλά με την πάροδο του χρόνου αποκτά και την έννοια του μελαχροινός/μελαψός και μαύρος/αφρικανός.

Αρατζιογλου

ΤΚΑ=2. Τρκ araci=μεσολαβητής, μεσίτης, γραμματοκομιστής (π.χ., ραβασάκια ερωτευμένων). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 91 Araci και έναν και μόνο Aracioğlu

Αργέντης

Αργεντίδης

Αργεντίνης

ΤΚΑ=14, 1, 5. Ονομα επιφανούς οικογενείας της Χίου απο το ~1300 που κατάγεται από τη Λιγουρία. Στις Λατινογενείς γλώσσες argento=ασήμι και argentino=ασημένιος, αργυρόηχος (φωνή). ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα arg=λάμπω, αστράφτω, είμαι λευκός με παράγωγα το Γερμ. Ονομα Archibald=αληθινός, argue (με αρχική έννοια «φωτίζω», αποδεικνύω), argent=ασήμι, άργιλλος= λευκός πηλός, αργός=αργρός= (στα Αρχαία) λάμπων/αστραφτερός, άργυρος. Επειδή κάποτε Αργεντινή δεκάρα ήταν ένα κίβδηλο νόμισμα, η έκφραση αργεντινή δεκάρα κατέληξε να σημαίνει άνθρωπος ευτελής, ψεύτικος. Το Αργεντίνης ίσως να σχετίζεται με αυτή την έκφραση.

Αργιανός

Αργιανίδης

Αργιάννης

ΤΚΑ=28, 1, 5. Ίσως όπως και το Αϊραντζής (βλέπε όνομα) από το Τρκ. ayran=ξινόγαλα και παρόμοια. Επειδή όμως το ayran χρησιμοποιείται σε εκφράσεις που περιγράφουν κουρκουτιασμένο άνθρωπο αλλά και οτιδήποτε άλλο ξίνισε, ίσως η σημασία να είναι μεταφορική.

Αργιατζής

Αρδίτσογλου

ΤΚΑ=1. Βλέπε Αϊραντζής.

Αρδαλός[TN]

TKA=3. ο [ΔΤ] προτείνει το ardal=οικογενειακός λέξη που δεν βρήκα ούτε σε Τρκ. ούτε σε Οθ. λεξικά. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 79 Ardal, 45 Ardali, και ένα Artal. Κύριο όνομα Arda, πόλις Arda και πόλις Ardala (βασικό όνομα Esmekaya/Εσμεκaya, στον Πόντο, κοντά στα σύνορα) στην Τρκ. Τα λεξικά μου λένε τα εξής:

- Στα Τρκ. ard=art=πίσω, οπίσθια, πλάτες κ.τ.λ.
- Στα Οθ. artal=μεγάλος, πελώριος, γιγαντιαίος
- ard=αλεύρι
- arda= (1) κοντός (όπως ο κοντός της σημαίας), κοντάρι, πάσσαλος (2) σύμβολο εξουσίας με τη μορφή ράβδου
- ardali= αξιωματούχος με arda αλλά και «από το Arda»
- ardala= (1) κουδούνα καμήλας (2) μαξιλαράκι/σαμαράκι για δεύτερο αναβάτη ζώου.
- Στη γλώσσα των Χουριτών (που κομμάτια της επιζούν στους Αρμένηδες και στους Κούρδους) ardal=ηγεμών, άρχοντας σύμφωνα με το διαδικτυακό λεξικό <http://www.bilgin.nu/articles/kulturel/2004-06-18.php>.

Σε γενικές γραμμές, οι πληροφορίες που έχουμε μέχρι στιγμής ίσως να ετυμολογούν το Τρκ. Ardali ίσως και το Ardal αλλά για το Αρδαλός πιθανές ετυμολογίες έχουμε αλλά όλες δείχνουν κομμάτι εξεζητημένες.

Αρδίτζογλου

Αρδίτσογλου

Αρδίτης[TN]

Αρδίτης

TKA=5,4. Τρκ. ardiç=κέντρος, αγριοκυπάρισσο. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 173 Ardiç, 4 Ardiç, και ένα Ardiçoğlu.

TKA=4,6. Όπως δείχνει το αρχείο του Ιωσήφ Σιακκή,

<http://www.elia.org.gr/pages.fds?pagecode=15.03.01&langid=1>, το όνομα μπορεί να θεωρηθεί ως Εβραϊκό. Δοθέντος ότι ένα μεγάλο μέρος του Οθωμανικού (και κατά συνέπεια του Ελληνικού Εβραϊσμού) ήρθε, θέλοντας και μή, το 1492 από την Ισπανία, ίσως η ρίζα να είναι Ισπανική. Πράγματι στα Ισπανικά ardid= τέχνασμα, πονηριά, κομπίνα, μπαγαποντιά (αρχικά όμως πολεμικό τέχνασμα, σχέδιο κ.τ.τ.) από το ardidio = γενναίος, ατρόμητος (βλέπε και hardi στα Γαλλικά), από το Καταλανικό ardit=τολμηρός, άφοβος, αλλά και ardit= πολεμικό τέχνασμα, πολεμικό σχέδιο κ.τ.τ.. Παράλληλα, πάλαι ποτέ ardite ήταν το όνομα ευτελούς νομίσματος (17^{ος} και 18^{ος} αιώνας) και το όνομα βασιζότανε σε υπάρχουσα λέξη του 15^{ου} αιώνα και ο Θεοβάντες (1547-1616) στον 16^ο έγραφε «No se me da un **ardite**». Μ'άλλα λόγια, το ardite ήταν το Ισπανικό ισοδύναμο του λεπτού, της πεντάρας, της δεκάρας, η, έστω, της δραχμής. Ο

Αρζόγλου[TN]
Αρζουμανίδης
Αρζουμάνογλου

αναγνώστης μπορεί να διαλέξει ανάμεσα στο γενναίος/ατρόμητος, στο πανούργος/κατεργάρης, και στο ευτελής/ μικρής αξίας.

TKA=31,16,1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αρζόγλου από το Τρκ arz το οποίο αποδίδει ως προσφορά (σωστό αλλά όχι η μόνη έννοια της λέξης). Πλήν όμως στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Arz η Arzoğlu ενώ στο διαδίκτυο μνημονεύονται μόνο οι εν Γερμανία Emine και Esra Arzoğlu. Αντιθέτως στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 18 Arzu, 2 Arzuoğlu, και 54 Arzuman. Το Arzu είναι κύριο γυναικείο όνομα (κυριολεκτικά σημαίνει αντικείμενο έντονου πόθου) και η λέξη arzu= (1) επιθυμία, ευχή, πόθος (2) διάθεση, θέληση, μεράκι (3) προθυμία, έφεση, όρεξη. Τέλος το επαρχιακό arzuman θεωρείται συνώνυμο του arzu(1). Με αυτά τα δεδομένα βρίσκω το arzu πιά πειστικό.

Αρίκας
Αρίκογλου

TKA=3,1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. arık=ανίσχυρος. Σύμφωνα με το [ΤΕ] arık=λιτός, σπαρτιάτικος ενώ σύμφωνα με τον [RT] arık= (1) ισχνός, άπαχος (2) καθαρός, αμόλυντος και (πάλαι ποτέ) αγνός/ηθικός (3) αυλάκι για την ύδρευση χωραφιών. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 194 Arık και 19 Arıkoğlu.

Αριτζής
Αριτζάκης
Αριτζόγλου

TKA=4, 1, 3. Τρκ. arıcı=μελισσοκόμος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε πάμπολλους Αρι και Αρισι (οι Mehmet είναι 30 και 14, αντίστοιχα αλλά και 19 Αριοğlu Αρισιοğlu. Παρατηρούμε όμως ότι στα Τρκ. arı= (1) μέλισσα, σφήκα (2) αγνός, αμόλευτος, αμιγής (3) αγνός, αναμάρτητος με αποτέλεσμα να μην ξέρουμε πόσοι από τους Αρι/Αριοğlu σχετίζονται με τα μελίσινα.

Αρκάς[TN]
Αρκαλής

TKA=45,8. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Αρκάς από το arka=ράχη και ο [ΔΤ] το Αρκαλής από το arkalı= ισχυρός. Και οι δύο έχουν, τουλάχιστον ως ένα σημείο, δίκηο. Το Τρκ. arka χρησιμοποιείται σαν ουσιαστικό, επίθετο, και επίρρημα με τις εξής έννοιες“(1) πλάτη (2) πίσω μέρος, πίσω, όπισθεν, οπίσθιος, οπίσθια (3) ισχυρός φίλος, υποστηρικτής (4) συνέχεια (εκπομπής, άρθρου, κ.τ.τ). Το arka εμφανίζεται σε μια σειρά εκφράσεων όπου η έννοια καθορίζεται απο τα συμφραζόμενα και την εικόνα που δημιουργείται. Π.χ., arkası olmak= έχει πλάτες, ισχυρούς φίλους η .... arkasına almak= βασιζομαι (στην στήριξη του...). Κατά συνέπεια, έχουμε τα arkasız= (1) χωρίς πλάτη/ερεισίνωτο (2) χωρίς μέσο, πλάτες, προστάτη και alkali= (1) ο έχων φαρδείες πλάτες (2) προστατευόμενος, με μέσα/στήριξη/προστάτη. Νομίζω λοιπόν ότι ο Αρκάς έχει να κάνει πιά πολυ με την έννοια προστάτης, μέσο, υποστηρικτής και το Αρκαλής με αυτόν που

Αρμαγανίδης

έχει τα μέσα και είναι (ετερόφωτα) ισχυρός. Ένας και μόνο Arkas ston TKKE (και κατά τα φαινόμενα Εβραίος) και 9 Arkali. ΤΚΑ=12. Περσογενές, Τρκ. ermağan/armağan= (1) δώρο, πεσκέσι (2) τιμητικός/αναμνηστικός τόμος. Στον ΤΚΚΕ Armağan=172, Ermağan=5.

Αρμαδούρος[ΤΝ]

Αρμαδώρος

ΤΚΑ=2, 14. Στα Ελληνικά έχουμε την Ιταλογενή λέξη αρμαδούρα=σκαλμοδόκη= κουπαστή, σανίδα με τρύπες στις οποίες τοποθετούνται/σφηνώνονται οι σκαρμοί, κυλινδρικά ραβδιά στα οποία δένονται σκοινιά του πλοίου η κουπιά (Ιτ. armadora). Στην Τρκ. υπήρχε η Ιταλογενής λέξη armador= πεπειραμένος ναύτης (με έμφαση σ' αυτόν που ασχολείται με τα πανιά) και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Armador. Η ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα γι' αυτές τις λέξεις είναι **ar** και σε γενικές γραμμές σημαίνει πράγματα που ταιριάζουν, που μπορούν να συναρμολογηθούν σρμονικά και τη βρίσκουμε στους ακόλουθους τύπους λέξεων:

- arm (χέρι)
- arm (όπλο), armada, armadillo, army, armoire, alarm, disarm
- αρμός, αρμονία
- art, artist, inert, inertia
- άρτιος
- article
- άρθρο (στα αρχαία =αρμός, κλείδωση), άρθρωση, άναρθρος, αρθρώποδα,.....
- άριστος (~αυτός που ταιριάζει κάλλιστα) , αριστοκρατία

Αρμούτης[ΤΝ]

Αρμουτάκης

Αρμουτίδης

Αρμούτζογλου

Αρμούτογλου

Αρμούτσογλου

ΤΚΑ=33,9,2,1,1,1. Οι [ΑΚΛ] και [ΔΤ] ετυμολογούν αυτά τα ονόματα από το Τρκ. armut=αχλάδι (ο [ΑΚΛ] γράφει Αρμούτης... (δηλαδή αχλαδάς)) και μέχρι ένα σημείο έχουν δίκηο. Στην Οθ. armud, armut, και emrud σημαίνουν αχλάδι. Πλήν όμως στην Τρκ. αργκό σημαίνουν και υπερβολικά αγαθός, αγαθομούνης, αγαθιάρης, ηλίθιος, βλάκας. Τέλος, στα Οθ. armudî= ο έχων σχήμα αχλαδιού. Μαντεύω λοιπόν ότι τα Αρμούτ[ζ/σ]*** είναι επαγγελματικά, τα άλλα έχουνε μεγάλες πιθανότητες να σημαίνουν Αγαθιάρης η και αχλαδόμορφος, ήτοι, όπως κατά κανόνα οι γυναίκες, με στενούς ώμους και φαρδύ πεισινό. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 26 Armut, 1 Armutoğlu, 20 Armutçu, και 13 Armutçuoğlu. Ας προσθέσουμε όμως ότι στα Ελληνικά είχαμε κάποτε τη λέξη αρμούτι=βραχύκαννο τουφέκι οπότε οι Αρμούτηδες (ίσως και οι Armut και παρ' λομοιοι) να μην έχουν όλοι πάρε-δόσε με τα αχλάδια και παρόμοια

Αρναούτης	TKA=76+. Τρκ. Arnaut=Αλβανός (μάλλον το πήραν απο μας) και Αλβ. <i>arnaut</i> = Αλβανός. Παρατηρούμε οτι η Τρκ. μισοπροφέρει το ν, ιδίως ανάμεσα σε φωνήεντα). [A10]
Αρπατζάνης	TKA=5. *****
Αρπατζής[TN]	TKA=7,3 ενώ στον ΤΚΚΕ Arpa=42, Arpaci=162, και Arpacioğlu=25. Στα
<i>Αρπατζόγλου</i>	Τρκ. arpa=κριθάρι, arpaci=κριθαράς [ΔΤ]. Σημειώνουμε όμως ότι στην Τρκ. αργκό arpa=χρήμα (οπως και το Γαλλικό blé=σιτάρι=χρήμα) και arpaci (από το αρπάζω)= κλέφτης, διαρρήκτης, ληστής, άρπαγας, λωποδύτης.
Αρτης	TKA=3,1 και 5 Art στον ΤΚΚΕ. Τρκ art= πίσω, οπίσθια, ο
<i>Αρτογλου</i>	οπίσθιος, η συνέχεια, το τελευταίο κομμάτι/μέλος ακολουθίας.
Αρτίκης	TKA=6,5 και 47 Artik στον ΤΚΚΕ. Τρκ artik= (1) υπόλοιπο,
<i>Αρτίκος</i>	περίσσευμα, πλεόνασμα, υπόλειμμα, φαγητά που μείνανε (2) περιττός, αχρείαστος, περισσευόμενος, ο επαναλαμβάνων την ίδια πληροφορία. Υπάρχει όμως και χωριό Αρτίκι στη Μεσσηνία.
Αρτίνιος[TN]	TKA=9. Στις ιστοσελίδες της εφημερίδας ΕΠΤΑ διαβάζουμε <i>Μερεσίδης Αναστάσιος του Παναγιώτη, λοχίας του 90ου ΣΠ, γεννήθηκε το 1911, φονεύθηκε στο υψ. 1234 (Μάλι Αρτίνι) στις 20/1/41. Στα Αλβανικά mali= βουνό (π.χ., Mali i Zi =Μαυροβούνι) και artinj= ποκιλια πεύκου. Να βγήκαν 9 Αρτίνιοι από το όνομα μιάς (απ' ότι ξέρω άσημης) βουνοκορφής δείχνει απίστευτο. Αλλά καλύτερη ετυμολογία δεν ξέρω.</i>
Ασάνης[TN]	TKA=1,14,4,1 αλλά και μια Ασάνοβα. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Περσογενές Τρκ. asan=εύκολος και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 193
<i>Ασανάκης</i>	Asan
<i>Ασανίδης</i>	και 67 Aşan. Το όνομα Ασάνοβα όμως σε συνδυασμό με το γεγονός ότι Ασάν ήταν η βασιλική οικογένεια της Βουλγαρίας, ανοίγει και άλλους δρόμους. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε τους
<i>Ασάνας</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανδρόνικος Ασάνης (διοικητής Μυστρά 1315-1321 • Ανδρόνικος Ραούλ Ασάνης Παλαιολόγο, εγγονός του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Παλαιολόγου και γιος του Μανουήλ Ραούλ Ασάνη διοικητή του Διδυμοτείχου στα 1342 • Ματθαίος Ασάνης Καντακουζηνός, γιός του αυτοκράτορα Ιωάννη Καντακουζηνού και της Ειρήνης Ασάνινα.
	Τέλος, Ασάνη είναι το όνομα ξερονησίδας στις εκβολές του Εβρου και το Ασάνης χρησιμοποιείται σαν συνώνυμο του Χασάν

Ασάρβελης
Ασαριώτης[TN]
Ασαριωτάκης
Ασαργιωτάκης
Ασαρίδης
Ασαρλίδης

στα δημοτικά της Κρήτης. Σε γενικές γραμμές δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι οι διάφοροι Ασανάκηδες προέρχονται ετυμολογικά από το Περσογενές *asan*.

TKA=1.

TKA=11,3,8,4,0 (αλλά αναφορά στο διαδίκτυο. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε *Asar*=62, *Asarlı*=1, *Aşar*=82. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ασαρλίδης από το *asâr*= έργα, εργασίες. Τα δικά μου λεξικά έχουν ένα πλήθος από Οθ. *asar*. Π.χ., **âsar**= αυτά που αφήνει κανείς στο περασμά του, ήτοι (1) ίχνη (2) διάφορα ετερόκλητα αντικείμενα (3) μνημεία, κτίρια, εργασίες επιστημονικές, επιστημονικό η λογοτεχνικό έργο (4) ιστορίες, παραδόσεις, μύθοι, **asâr**=μπερδεψοδουλειά, υπόθεση που προξενεί μπελάδες, *asar*= σκόνη που μεταφέρει ο αέρας *asar*=καταφύγιο, άσυλο. Παράλληλα έχουμε τη λέξη *aşar* (Αλβ. *ashar*) που σχετίζεται με το δέκατο του εισοδήματος που πήγαινε στη θρησκεία ενώ *aşşar* λεγότανε ο αντίστοιχος φοροσυλλέκτης. Υπάρχουν δέκα Τρκ. πόλεις ονομαζόμενες *Asar*, τοποθεσία *Asar tepe* (Θράκη, κοντά στο χωριό Σαρακηνή) και μετόχι Άσαρη (Κρήτη), κοντά στη Ιεράπετρα. Τέλος *άσαρ*=άσαρον είναι είδος φυτού[ΔΔ] και στα Αλβ. *ashari* = ερωτικός/σαρκικός πόθος. Από όλα αυτά και από τη μορφή των ονομάτων η πιο πιθανή ετυμολογία είναι ότι τα εν λόγω ονόματα δείχνουν καταγωγή.

Ασίκης
Ασικίδης

TKA=33,10 (μετρώντας τα Ασήκης/Ασηκίδης μαζί με τα Ασίκης/Ασικίδης). Αραβογενές Οθ. *âsik*=*aşik*= (1) εραστής, ερωμένος (2) δερβίσης σε έκσταση (3) τροβαδούρος (4) κότσι (κόκκαλο). Το ασίκης έχει υιοθετηθεί από την Ελληνική γλώσσα με την έννοια (1) εραστής/ερωμένος και (2) λεβέντης, ομορφάντρας, παλληκάρι.

Ασηλάνης
Ασιλάνογλου
Ασίλογλου

TKA=1,3,1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ασίλογλου από το Τρκ. *asıl*= ιππότης. Τα δικά μου λεξικά λένε κάτι ελαφρά διαφορετικό:

- *asıl*= (1) προέλευση (2) το πρωτότυπο (3) η ουσία, το ουσιώδες, το αληθινό, το πραγματικό, η αλήθεια, αληθινή μορφή, η φύση, το βασικό (3) ρίζα (4) βάση
- *asıl*= άρχοντας, ευγενής, αριστοκράτης (2) ο κάτοχος *asıl* αξιώματος (σε αντίθεση με τον προσωρινό η με τον «αντ' αυτού») (3) ο κυρίως ενδιαφερόμενος (σε αντίθεση με τον αντιπρόσωπο/πράκτορά του) (4) ευφυής, με καλή κρίση.

- asıl=asile= αργά το απόγευμα (δύση ηλίου) (2) θάνατος, καταστροφή, δύση (μεταφορικά).
- âsil= (1) μέλισσα (2) οτιδήποτε περιέχει μέλι.
- asilâne= ευγενής (με τίτλο ευγενείας), με τρόπο που αρμόζει σε ευγενή.
- aşılı= (1) εμβολιασμένος (2) μπολιασμένος
- Aşıl= (ο Τρωϊκός) Αχιλλέας

Στον ΤΚΚΕ δρίσκουμε Asıl=34, Asıl=22, Asılı=2, Aşılı=4. Μετά από όλα αυτά ξαναγυρίζουμε στον [ΔΤ]. Κατά πάσα πιθανότητα τα Ασηλάνης/Ασιλάνογλου προέρχονται από το asilâne και μεβάση τα δτοιχεία που έχουμε η πιό πιθανή ρίζα για το Ασίλογλου είναι το asıl με την έννοια του άρχοντα.

Ασκερίδης
Ασκερόπουλος

ΤΚΑ=7,1. Βασικά απο το Τρκ. asker= στρατιώτης. Από το Αραβικό askar και αυτό από το Λατινικό exercitus μετοχή του exercere= γυμνάζομαι, ασκούμε.

Ασκούνης

ΤΚΑ=15. Από το aşkın= υπερβαίνων σύμφωνα με τον [ΔΤ], απόδοση και ετυμολογία που δείχνουν σωστές (τα λεξικά μου το ορίζουν (1) υπερβολικός/υπερβολικά (2) αυτός που ξεπερνάει κάποιον η κάτι, π.χ., yetmiş aşkın=κάποιος που πάτησε τα 70, είναι 70 και). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε σωρεία Aşkın (οι Mehmet είναι 14), 7 Aşkınoğlu, και 12 Aşkın. Παραθέτουμε και τα ακόλουθα

- Η ερωτική ποίηση των Οθωμανών χρησιμοποιεί το aşkın αντί του aşkın, γενική του aşk= λατρεία, αγάπη, πάθος, πόθος. Π.χ., στο διαδίκτυο διαβάζουμε: aşkın belâsi=Του έρωτα τα βάσανα, τα ερωτικά βάσανα
- Το Aşkın είναι κύριο γυναικείο όνομα με την έννοια εξαιρετική, ανώτερη, αξιαγάπητη, (η) αγαπημένη (σου).
- Στα Αραβικά η ρίζα skn σημαίνει κατοικώ, μένω και το askın εμφανίζεται σε ρηματικούς τύπους με την έννοια κατοικώ/μένω. Το αν και κατα πόσο το askın των μεν σχετίζεται με το Aşkın των δε, ατυχώς δεν το ξέρω.

Συμπερασματικά, νομίζω ότι με τα υπάρχοντα στοιχεία, η ετυμολογία του [ΔΤ] είναι η μόνη πειστική.

Ασλάν
Ασλάνης
Ασλανίδης
Ασλάνογλου

ΤΚΑ=9, 100+, 71+, 50+. Τρκ. aslan= (1)λιοντάρι (2) άντρας γενναίος (3) τίτλος του Σουλτάνου όταν τουμίλαγε η μάννα του.

Ασλής[ΤΝ]

ΤΚΑ=2,1, 15. Ο [ΔΤ] προτείνει το aslı= αρχικός κύριος το οποίο

Ασλιχανίδης
Ασλόγλου

το λεξικό ορίζει ως θεμελιώδης, ουσιώδης, κύριος, ριζικός, αρχικός. Πράγματι, στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 2 Asli και 4 Aslioglu. Βρίσκουμε όμως και 2 Aşli! Στην Τρκ. aş=(1) μαγειρεμένο φαγητό (2) κουζίνα/χώρος μαγειρέματος και κατά συνέπεια aş+çi= μάγειρας και aş+lı= ο έχων μαγειρεμένο φαγητό η κουζίνα. Κατά τη γνώμη μου το Ασλιχανίδης κάνει μπάμ οτι μιλάμε για κουζίνες και χάνια. Όσο για τους Ασλή και Ασλόγλου νομίζω ότι η ετυμολογία [ΔΤ] είναι σωστή χωρίς να αποκλείεται τελείως το Aşli.

Ασμακλής[ΤΝ]
Ασμακίδης

ΤΚΑ=2,0 αλλά στον ΤΚ Καστοριάς τα νούμερα είναι 0,4. Ο [ΔΤ] προτείνει το aşmak=υπερπηδώ η το asmak=κρεμώ. Στην αρχικό το asmak έχει και τις σημασίες (1) δεν πληρώνω τα χρέη μου (2) παρατάω τους φίλους μου στην πρώτη ευκαιρία (2) παραλείπω, λησμονώ, κωλυσιεργώ (4) όταν πρέπει να πάω κάπου, πηγαίνω αλλού. Όλα αυτά είναι καλά αλλά στον ΤΚΚΕ και στο διαδίκτυο ούτε το aşmaklı ούτε το asmaklı υπάρχει. Υπάρχει όμως το Asmalı (ΤΚΚΕ=2, ΤΚΚΕ=0 για το Aşmalı). Το asmalı είναι μορφή του asmak (~πρέπει να [κάνη οτιδήποτε υποδηλοί το asmak] αλλά και επίθετο είτε από το asma=αναρριχώμενο φυτό, κληματαριά, κλήμα είτε από το Asma, όνομα πόλεων Σε γενικές γραμμές οι υπάρχουσες ετυμολογίες δεν είναι πειστικές και καλύτερες δεν γνωρίζω δοθέντος ότι το κ του ασμακλή τορπιλλίζει την ετυμολογία από το asmalı

Αστάρης[ΤΝ]
Αστάρης

ΤΚΑ=8, 2. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το astar=φόδρα και αποδίδει το Αστάρης ως Φόδρας. Το ίδιο, σχεδόν, και ο [ΔΤ] που γράφει astar= αστάρη(=φόδρα, στρώμα μπογιάς [ΔΔ])

Προσθέτουμε:

- (1) Πρώτο στρώμα μπογιάς όταν βαφεται τοίχος κ.τ.τ.
- (2) (Τρκ. επαρχίας) ταβάνι
- (3) Γύφτος, Τσιγγάνος
- (4) astar etmek= (1) περιμένω, καρτερώ, προδοκώ (2) καθυστερώ, στήνω (3) συνουσιάζομαι [RT,FD2].

Τελικά, δοθέντος όνομα που να αρχίζει με ΦΟΔΡΑ στον ΤΚΑ δεν υπάρχει, προτιμώ το Αστάρ[ας/ης] από την έννοια (3) η (4) αλλά αυτό είναι θέμα γούστου.

Αστσόγλου

ΤΚΑ=2. Τρκ. aşçi=μάγειρας. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 181 Αςçi και 50 Αςçiođlu

Αταμπασίδης

ΤΚΑ=1. Σύμφωνα με τον [ΔΤ], όπως και το Αδαμπασίδης. Πλήν

[TN]

όμως στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τα ονόματα Atabaş=4 Atbaşı=3. ata=(1) πρόγονος, προπάτορας, προγονικός, πατέρας (Atatürk=ο πατέρας των Τούρκων, τιμητικός τίτλος του Kemal) (2) δώρο, δωρεά, εξυπηρέτηση, εύνοια, χάρη, at=άτι, άλογο, baş=(1) κεφαλή (2) αρχηγός (3) αρχή, πηγή κ.τ.λ. Οπότε μάλλον σημαίνει ο αρχιπρόγονος, ο πρώτος/ η ρίζα της οικογενείας. ΤΚΑ=8, 11. Ο [ΑΚΛ] γράφει atesi=πύρινος, ο [ΔΤ] atesi=πυρόχρωμος.

Ατέσης

Ατέσογλου

Πέρα από ένα μικρό ορθογραφικό λάθος έχουν βασικά και οι δύο δίκηο αν και απόδοση δείχνει ελλιπής. Συμληρώνουμε:

- Ο ΤΚΚΕ έχει 84 Ateşoğlu, 24 Ateşli, κανένα Ateş η Ateşi και όλως περιέργως ένα Ates!
- Στα Οθ. ates έχει τη βασική έννοια της φωτιάς και κατ επέκταση σημαίνει (1) θερμότητα, πυρετός (2) πυρά/πυροβολισμοί (3) ζωντάνια, ζωηρότητα, ζήλος, (4) πόθος, όρεξη, αγάπη (5) οργή, θυμός (6) λάμψη, ομορφιά.
- Ateşî σήμαινε (1) πυρόχρωμος, κόκκινος (2) πύρινος (3) διαβολικός, διαβोλεμένος, δαίμονας, κολασμένη ψυχή.
- Ateşi είναι η αιτιατική αλλά και η κτητική μορφή του ates η οποία ενίοτε έχει χρήση σχεδόν επιθέτου. Π.χ., atesi senda= φλογερός/παράφορος πόθος, atesi aşk= atesli aşk = φλογερός έρωτας

Ατζάρας[ΤΝ]

Ατζαράκης

Ατζάρης

ΤΚΑ=2,16,1. Τρκ. acar= (1) έξυπνος, πονηρός, πανούργος (2) γενναίος, θαρετός, παράτολμος, τολμηρός (3) καινούργιος. Το Acar είναι επίσης εθνικό όνομα (Αζάροι, εθνική μειονότητα της Γεωργίας, μιλάνε Τουρκική διάλεκτο, είναι μουσουλμάνοι). Αρκετά κοινό όνομα στην Τουρκία με 98 Mehmet Acar στον ΤΚΚΕ, 19 Acaroğlu, και 3 Acarı. Σημειώνουμε πάντως και το Ιταλικό Azzali/Azzari~ κατασκευαστής ατσαλιού, σιδεράς, αξονοποιός (aza=άξονας)

Ατζαμής

Ατζέμης

ΤΚΑ=8. Βλέπε Ατζέμης

ΤΚΑ=28. Αραβογενές Οθ. Acem= Πέρσης. Η αρχική έννοια της λέξης acem ήταν (1) κάποιος που μιλάει κακά Αραβικά, βάρβαρος, ξένος (2) μουγκός, άλαλος. Για τους Αραβες κατακτητές οι Πέρσες ήταν ανίκανοι να μιλήσουν. Η λέξη έχει σαν παράγωγο το acemi= ατζαμής, αδέξιος, πρωτόπειρος, πρωτόβγαλτος, χωρίς πείρα η εκπαίδευση. Πέρα από το ατζαμής, έχουμε στα Ελληνικά και την έκφραση Ατζέμ πιλάφ(ι)= πιλάφι αλα Περσικά= πιλάφι με σάλτσα τομάτας.

Ατλαμάζογλου

ΤΚΑ=16. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Atlamaz και μία Atlamazoğlu

[TN]

ονόματι Ουρανία!!!. Το atlamaz είναι μορφή του ρήματος atlamak και βασικά σημαίνει δεν πηδάει, δεν παραλείπει, δεν αντιπαρέρχεται (π.χ., διαβάζει ένα κείμενο λέξη προς λέξη). Στην Τρκ. αργκό όμως atlamak= (1) δίνω (2) συνουσιάζομαι οπότε atlamaz= δεν δίνει, δεν κάνει έρωτα. Η τελευταία ερμηνεία δίνει μιά ειρωνική χροιά στο Ατλαμάζογλου (γιός αυτουνού που δεν πηδάει!).

Ατλάσης

TKA=1. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Τρκ. atlas=άτλας, ατλάζι. Η Τρκ λέξη atlas=άτλας είναι βέβαια Ελληνική και η atlas = ατλάζι (ολομέταξο μεταξωτό ύφασμα), ατλαζένιος (φκιαγμένος από ατλάζι, στιλπνός) Αραβογενής. Η κατάληξη σε -ης είναι κοινή στις Ελληνοποιήσεις Μικρασιατικών ονομάτων και στον ΤΚΚΕ Atlas=42. Πιθανώτατα ο ένας και μοναδικός Ατλάσης του ΤΚΑ να είχε Μικρασιάτη πρόγονο.

Ατματζίδης
Ατματζόγλου
Ατματζάκης

TKA=63,1,1. Το όνομα Ατματζής δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο. Στην Τουρκία το όνομα Atmaci είναι ασύνηθες (ένας και μόνο σε όλη την Κωνστ., κανένας στην Αγκυρα, ένας στη Σμύρνη) ενώ το όνομα Atmacoğlu αναφέρεται μία και μόνο φορά στο διαδίκτυο (Nadire, έζησε στις ΗΠΑ). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. atma=ρίξιμο και έχει τουλάχιστον εν μέρει δίκηο (disk atma=δισκοβολία, gülle atma=σφαιροβολία, çekis atma= σφυροβολία, και çekis atmaci=σφυροβόλος). Επειδή όμως η παρουσία 63+1+1 «Ριπτόπουλων» χωρίς κανένα «Ρίπτη» δείχνει κάπως ύποπτη, ας προσθέσουμε τα εξής:

- Τρκ. atmaca= είδος γερακιού, ξεφτέρι (οπότε, π.χ., το Ατματζάκης μπορεί να είναι το αντίστοιχο του Ξεφτέρης η Ξεφτεράκης) με το όνομα Atmaca σχετικά κοινό.
- Το ρήμα atmak (από το οποίο βγαίνει το atma) δεν σημαίνει μόνο ρίχνω αλλά επίσης (και όχι μόνο)
  - Χτυπάω, πάλλομαι (καρδιά, σφυγμός)
  - Αποθηκεύω (προμήθειες)
  - Σπέρνω, εκσπερματώνω
  - Διαγράφω (από αρχεία)
  - Αναβάλω
  - Πίνω όλο το ποτήρι (άσπρο πάτο)
  - Ξαίνω (μπαμπάκι)
  - Λέω ψέμματα/ παραμύθια/υπερβολές, κομπάζω, αυτο- ηρωοποιούμαι.

Από τα οποία συγκρατώ το ξαίνω (επαγγελματικό) και το λέω παραμύθια/είμαι παραμυθάς (ανθρώπινο χαρακτηριστικό)

- Σύμφωνα με το [ΟΤ] το Οθωμανικό atm είχε τις έννοιες
  - ο Κωλυσιεργώ, καθυστερώ, τραινάρω, και
  - ο Διασκεδάζω (κάποιον), ψυχαγωγώΈννοιες παρόμοιες με αυτές του atmak.

Συμπερασματικά θα έλεγα ότι δεν απορρίπτω την ετυμολογία του [ΔΤ] αλλά, επίσης, δεν νομίζω ότι όλοι οι Ατματζιδηδες είναι απόγονοι ριπτών.

Ατζιτήρης 5, Ατζητήρης 2, Ατζίδης 2 Αζημελής (:) = 1. *****

Ατσης = 2

Ατσικβάσης [TN] ΤΚΑ=4,11,6. Το Τρκ. aşik έχει 14 διαφορετικές έννοιες που έχουν τη βασική έννοια το ανοιχτού του ακάλυπτου (π.χ. γυμνός, βωμολόχος) του ξεκάθαρου, και του ελλείμματος. Κατά συνέπεια το aşikbas σημαίνει (1) με την κεφαλή ακάλυπτη (2) φαλακρός (3) αθυρόστομος, βωμολόχος, χυδαιολόγος.

Ατσικνούδας ΤΚΑ=1 (11/10). *****

Ατσιπαπας ΤΚΑ=1 (11/10). *****

Ατσιπουλιανάκις ΤΚΑ=1 (11/10). *****

Ατσόνιος=20 Ατσοπάρδης=3 Ατσος=3 Ατσώνιος=9 Ασι 1 Ασιοğlı 1 Ασι 34 Ασιοğzu 5 *****

Αφατζανίδης ΤΚΑ=3,1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ afacan= άτακτος, πανούργος. Σωστό, αν και τα λεξικά μου διαφωνούν με το πανούργος και μιλάνε για παιδί άτακτο, σκανταλιάρικο, ζωηρό, αλητάκι. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 64 Afacan.

Αφέντης [TN] ΤΚΑ=3,1,1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. efendi=αφέντης. Μέχρι εδώ όλα καλά. Αλλά οι Τούρκοι θεωρούν τη λέξη Ελληνικής προελεύσεως και την ετυμολογούν από το αυθέντης. Απόδειξη ίσως ότι στο ετυμολογικό μέτωπο οφείλουμε να μην είμαστε ούτε Τουρκόπληκτοι ούτε Ελληνόπληκτοι.

Αφίφας ΤΚΑ=2. Ο [ΔΤ] προτείνει το afif=τίμιος. Τα δικά μου λεξικά λένε το ελαφρά διαφορετικό αγνός, μη διεφθαρμένος, αδιάφθορος, ενάρετος. Στα Αραβικά έχουμε τα κύρια ονόματα Afif, Afeef= αγνός, ενάρετος, σεμνός και Afaf/Afifah= αγνή, ενάρετη, ηθική κ.τ.τ. Οι Τούρκοι έχουν το ανδρικό όνομα Afif και το γυναικείο Afife.

Αχής [TN] ΤΚΑ=5. Στα Οθ. aki=ahi=ahi= αδελφός με την έννοια μέλους αδελφότητας (θρησκευτικής η επαγγελματικής), συντεχνίας.

Αχλάτης[TN]

Στόν ΤΚΚΕ βρισκουμε τα ονόματα Aki, Aki, Ahi, και Ahi (35,3,5, και 16) αντίστοιχα. Περισσότερα στο όνομα Ακίδης.

ΤΚΑ=18. Ετυμολογείται από το Τρκ. ahlat (δάνειο από το αχλάδι) ποί στα Τρκ. σημαίνει άγριο αχλάδι, αγριαχλαδιά. Στην Τρκ. αργκό όμως σημαίνει άξεστος, χοντράνθρωπος, βλάχος, μαλάκας. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 17 Ahlat.

Αχμάκης

ΤΚΑ=2. Τρκ. ahmak=χαζός, ηλίθιος, βλάκας. Επίσης Αλβ. ahmak, ίδια έννοια.

Αχτάρης[TN]

Ακτάρ

ΤΚΑ=3, 1. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί τό όνομα από τοΤρκ.

ahtar=ψιλικατζής, ο [ΔΤ] από το aktar=μυροπώλης. Κατά κάποιο τρόπο, έχουν και οι δύο δίκηο. Η Τρκ. είχε τη λέξη attar= (α) αρωματοπώλης (β) aktar. Η λέξη aktar είχε μια πληθώρα εννοιών ανάμεσα στις οποίες και (α) έμπορος μπαχαρικών (β) ψιλικατζής από τις οποίες μόνο η (α) επέζησε. Το Οθ. ahtar είναι ο πληθυντικός του Περσογενούς hatar = κίνδυνος, φόβος, ανασφάλεια. Τέλος το ahtarimak είναι παραλλαγή του aktarmak (εξ ου αχταρμάς) με πλήθος εννοιών από τις οποίες η βασική είναι η «μεταφέρω χρησιμοποιώντας περισσότερα του ενός μεταφορικά μέσα, π.χ., καμήλες, πλοίο, τραίνο». Στον ΤΚΚΕ βρισκουμε 70 Aktar και κανένα Ahtar. Μ'άλλα λόγια ο [ΑΚΛ] μάλλον είναι σωστός αλλά η ορθογραφία του λάθος.

Αχτσελίδης[TN]

ΤΚΑ=1. Ισως από το Ακτσελής (βλέπε όνομα) με μετατροπή του κ σε χ. Ενδεχομένως όμως από το Τρκ. akcil= ασπρουλιάρης, ξασπρισμένος, ξεθωριασμένος. Ο ΤΚΚΕ έχει 13 εγγραφές για το Akcil.

Αχτσή

Αχτσίδης

Αχτσόγλου

ΤΚΑ=43,6,3. Στον ΤΚΚΕ έχουμε 2 Ahsi και ένα Ahsioglu. Τρκ. ahsi=μάγειρας, ιδιοκτήτης μαγειρείου.